

Compendium pentru pictorul
BARUCH ELRON

2023

CUPRINS

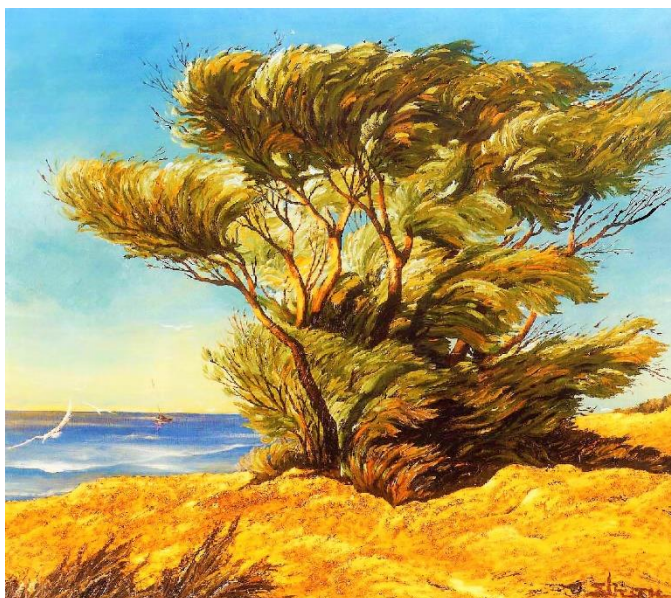
Anunț de carte.....	3
Cleopatra Lorințiu ZBORURI SECRETE ..	8
Mari Pictori israelieni în secolul XX	13
Expoziția Baruch Elron la muzeul Khan – Ashkelon.....	21
"Punți între două culturi" - Ultimul eveniment bilingv în 2017.....	24
"Baruch Elron - Magia penelului" - 43 de ani de la concept la realizare, impresii la vernisajul expoziției	27
Baruch Elron la ICR-Tel Aviv	27
Cărți ilustrate cu desene Elron	30
Baruch Elron desene pentru TUNET	
PESTE TABOR.....	31
O vizită în casa pictorului Baruch Elron .	32
IN MEMORIAM 2016.....	37
Anunțuri în ziare.....	46
Leonard Bernstein - Kaddish.....	50

Baruch Elron, artist israelian de frunte, este mereu în atenția noastră. Cititori, amatori de artă, expoziții, reviste și broșuri continuă să prezinte, să studieze și să răspândească aici dar și în lume arta acestui indiscutabil talent și inovator în artele plastice israeliene.

Timp de ani, Editura SAGA a avut onoarea să promoveze prin cărți, broșuri sau conferințe viziuni despre viața și activitatea lui Bik. Această culegere de scrieri acoperă mare parte din eforturile mele și ale **Lydiei Elron** în a culege materiale publicate cu diverse ocazii în presă, pe net, sau la conferințe. Lectură, plăcută!

Adrian Grauenfels.

Anunț de carte

Ne bucură vestea traducerii în limba franceză a cărții de artă Baruch Elron

- Dessins, esquisses Extraits de l'archive Elron la Éditions Constellations - Brive-la-

Gaillarde. Pentru amatorii de artă reproducem ultimul capitol (final de carte) dar și aprecieri suplimentare legate de opera pictorului Israelian.

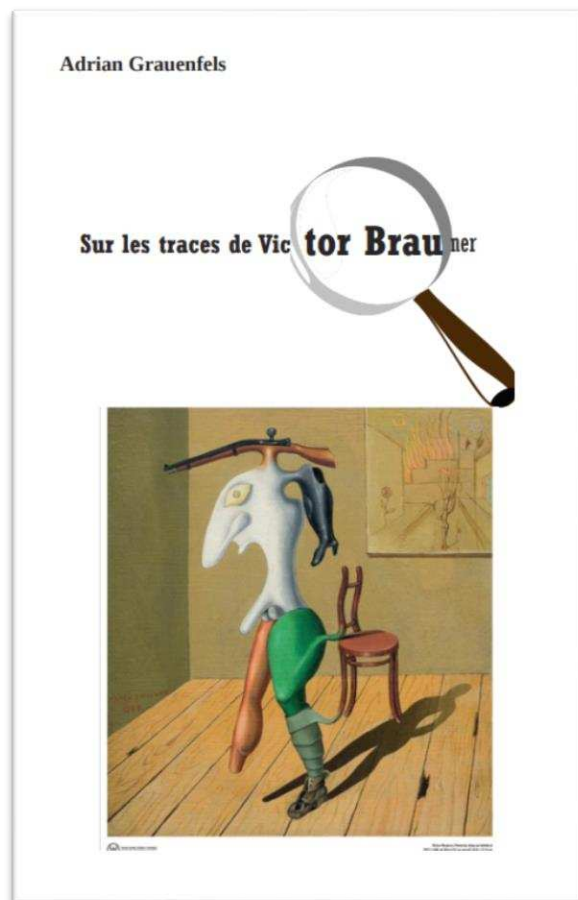
Nu am practicat niciodată deconstrucția de dragul deconstrucției, așa că din rândul artelor postmoderne, apreciez pe cele care nu calcă în picioare ce a fost înainte, ci încearcă să revalorifice, să repună în context, dar, în același timp, reușesc să se distanțeze. În această categorie, **Baruch Elron** este printre pictorii contemporani din ISRAEL în care funcționează cel mai bine acea logică a reînnoirii și a incitării spectatorului cu mesaje, fabule și magie. Deși opera sa este produsă în levantul nostru, ea mustește de tehnici inovatoare dintre cele mai diverse și mai surprinzătoare, acoperind practic tot spectrul estetic. Întâlnim în desene stilul romanțios, încărcat de patos, specific picturii de final de secol XIX. Întâlnim filosofie și mirare matematică. Iluzie, zbor, legende, umor dar și tristețe, peisaj și portret, alegorie sau natură moartă... nimic nu scapă spiritului sau creativ, curios și prolific.

La încheierea cărții, iată sfaturi de la Elron pentru artiștii în devenire:

- Adevărata artă produce în suflet incendii.
- Arta se propagă peste tot, iluminându-și arderea cu frisoane de plăcere sau de agonie.

- Trebuie să gândești într-o limbă care să nu fie maternă.
- Cele patru puncte cardinale sunt trei: sudul și nordul.
- Un desen este ceva ce va fi.
- Un desen este ceva care nu este niciodată, dar care ar trebui să fie.
- Fugi de sublimul exterior dacă nu vrei să mori strivit de vânt.
- Dacă n-aș face ceva nebunesc măcar o dată pe an, aș înnebuni. *)

* Citat - **Vicente García-Huidobro Fernández** (1893 - 1948) Poet chilian provenit dintr-o familie aristocrată și a fost promotor al avangardismului și inițiator al creaționismului. Lirica sa, aflată în căutarea originalității absolute, este dominată de fantezie neîngrădită, care transformă datele realității, printr-un proces spontan de deformare subiectivă, în metafore surprinzătoare.

Final

Je n'ai jamais pratiqué la déconstruction pour la déconstruction, alors, parmi les arts postmodernes, j'apprécie ceux qui ne piétinent pas ce qui a précédé, mais qui tentent de réévaluer, de remettre en contexte, tout en parvenant à prendre de la distance. Dans cette catégorie, Baruch Elron fait partie des peintres contemporains chez qui cette logique de renouvellement et d'incitation du spectateur par des messages, des fables et de la magie fonctionne le mieux. Bien que ses oeuvres soient produites dans notre Levant compliqué, elles font appel à des techniques innovantes des plus diverses et surprenantes, couvrant pratiquement tout le spectre esthétique. On retrouve dans ses dessins le style romantique, plein de pathos, typique de la peinture de la fin du XIXe siècle. On y trouve la philosophie et l'émerveillement mathématique. La science-fiction. Illusion, fuite, légendes, humour, mais aussi tristesse, paysage et portrait, allégorie ou nature morte... rien n'échappe à son esprit créatif, curieux et prolifique.

Conseils pour les futurs artistes:

L'art véritable allume des incendies dans l'âme. L'art se répand partout, illuminant sa brûlure de frissons de plaisir ou d'agonie. Vous devez penser dans une langue qui n'est pas votre langue maternelle.

Les quatre points cardinaux sont au nombre de trois : le sud et le nord.

Un dessin est quelque chose qui sera. Un dessin est quelque chose qui n'existe pas, mais qui devrait exister.

Fuyez le sublime extérieur si vous ne voulez pas mourir écrasé par le vent. Si je ne faisais, au moins une fois par an, quelque chose de fou, je deviendrais fou.

Alte idei despre postmodernism

Lumea noastră, postmodernă, este numită lumea realităților multiple, a micilor narațiuni și a distracției generalizate de medii, care pun sub semnul întrebării realitatea, ca în final să o transforme într-un produs manufacturat. Nu știm dacă această realitate artificială îndelung comercializată constituie lumea în care dorim să trăim. Vizualul postmodernist este acuzat că abandonează investigația istoriei în favoarea unui nesfârșit joc ironic de suprafețe de alură, așa zis culturală. Metoda duce la necesitatea inovației constante și a unor schimbări cerute de perimarea rapidă (senzația de deja vu). Arta actuală conține ce a existat înainte, dar logica dominantă este a unui hibrid, niciodată pur, făcând eterne compromisuri. Impulsul postmodernist este ludic și paradoxal, logica postmodernismului a utilizării și a utilității a transformat orice element al trecutului într-un bun de consum, iar ideea de ideologie este amintită ca un simplu divertisment. Libertatea vizuală, aparent inovațională, datorită tehnologiilor noi de procesare a imaginii, devine și strategia de ieșire din pasivitatea potențială. Parodicul și ironicul au devenit semnele unei tendințe și generalizarea lor naște în noi întrebări despre utilitatea și relevanța acestui model de înțelegere și reprezentare la sfârșitul secolului XX – începutul secolului XXI. Ne întrebăm dacă ironia și parodia, sunt ele apte să supraviețuiască postmodernismului? Parodia pare multora că a încetat să fie o cale către noile medii dar iată că a devenit – ironic – un model normativ, la programele de televiziune de exemplu. Neîncrederea și trivializarea cu care cultura modernă este primită pot fi înlocuite cu dezinvoltura și relaxarea pe care le generează un produs

parodic. Ar putea lipsi, fără îndoială, dar pentru Elron, în multe lucrări, umorul, parodierea și ironizarea, reprezintă condiment obligatoriu. Este totodată un semn al conștiinței de sine, al autoreflexivității.

autor: Ludmila Șimanschi - "Ironicul și parodicul în structurile narative postmoderniste"

Despre Elron în afara orelor de lucru.

În cazul lui Baruch (Bic pentru prieteni) ,am avut ocazia de-al cunoaște pe artist în orele sale libere, ca om de familie, soț și tată, printr-o vizită în locuința acestuia din Tel Aviv.

Atelierul de pictură este o cameră modestă, cu o fereastră care dă spre stradă. Șevaletul lui Elron este plasat paralel cu fereastra, pentru a primi lumina de la spate . Vedem pensule, paleta pentru culori și diverse afișe de la expoziții de prin lumea largă, atârinate pe pereți. Dar marile surprize sunt în living-room unde Lydia a organizat o expoziție - muzeu cu tablouri alese din colecția Elron. Și ca la orice muzeu care se respectă Lydia primenește prin rotație o parte din tablouri. La o minunată cafea fierbinte, stăm de vorba și Lydia se așterne la depănat amintiri. Prin mărturiile, amintirile și colecțiile familiei, mă las captat, fermecat de personalitatea deosebită a acestui om și artist. Îi plăcea să lucreze ascultând muzică barocă, în special Sebastian Bach, dar și jazz despre care știm că stimulează creativitatea, improvizația... atât de potrivite în actul de a desena și picta. O cutie de carton conține obiecte-model care apar în tablourile sale: bile, chei, insigne diverse, un ceas vechi de alamă, câteva gloanțe de armă M16... Arhiva conține un plic cu frunze de plante colorate, presate cu

grijă, folosite ca model pentru desene. Citea mult, mai ales istorie, literatură, îl preocupau profețiile lui Nostradamus, folosea citate în limba latină pe care le regăsim pe marginea unor tablouri cu teme filosofice, dar și poveștile Tanahului (biblia ebraică) din care se inspira abundant. Biblioteca lor (plină până la refuz) este o mărturie a pasiunii pentru cărți, albume... și ea se mărește an de an cu noi cărți de artă despre Elron, apărute prin grija și efortul Lydiei. Baruch era și colecționar... de sfeșnice, opaițe, antichități diverse. Lydia își amintește cum după războiul de 6 zile, se puteau procura obiecte vechi, rarități, iar Baruch profită să-și mărească colecția. Senzațională în ochii mei este o enormă și frumoasă colecție de linguri cioplite, sculptate în lemn, adunate cu ocazia călătoriilor prin lume. Sunt aranjate cu pasiune și dedicație în lungul coridorului care leagă holul de intrare cu atelierul pictorului. Este o oază și un muzeu, multă liniște, suflă un aer plăcut dinspre mare... și pentru o clipă spiritul pictorului se află printre noi.

Un caiet de note eclectic

Pe hârtia albă a caietului spiralat Elron execută zeci de desene rapide, în tuș. Sunt oarecum bizare, foarte diferite de cele mai vechi, probabil încercări intuitive pentru găsirea unor noi formule de expresie. Spiritul său este frământat și o simțim din exagerarea proporțiilor, din suprapunerea personajelor și felul în care ele se leagă într-o narație complexă. Apar schițe de insecte, cactuși, flori și frunze, persoane cu ghiveci în cap, arbori, păsări, personaje în natură, studii pentru mâna dreaptă în diverse atitudini, sau un picior conectat direct la o mână. Citise oare poezia lui Robert Desnos (1990-1945 poet suprealist

francez, ucis de naziști la Terezin) *A fost odat' ca niciodat'-o frunză?* Ne atrage atenția schița unei ghetete plecate la plimbare. Un membru superior, un braț cu mână, iese din gheață pentru a folosi un baston. Este aici o premoniție a accidentului personal, în urmă căruia pictorul pierde un picior? În creion, Elron schițează pomi înlănțuiți, femei care se nasc din pomi...sau înverzesc într-o simbioză om-arbore. Spre final face câteva portrete, schițe mai detaliate pentru tablouri pe care le-a realizat în ulei. O surpriză este desenul unui proiect de carte. Pe coperta cărții (care nu are un nume) apare un portret hașurat și sub el numele autorului: Shaul Carmel, celebrul poet Tel Aviv-ian, liderul, timp de mulți ani a scrisului de limbă română în Israel. ICR Tel Aviv a găzduit în toamna anului 2017 o splendidă retrospectivă Elron. Multe din desenele arhivei își aveau ecoul înlănțuit în picturile expuse în expoziție.

A fost odat' ca niciodat'-o frunză de Robert Desnos

A fost ca niciodat'-o frunză
A fost ca niciodată-o frunză cu liniile ei.
Linia vieții
Linia norocului
Linia inimii.

A fost ca niciodat'-un ram la capătul
frunzei,
Linie bifurcată, semn al vieții
Semnul norocului
Semnul inimii.

A fost ca niciodat' la capătul ramului un
copac.
Un copac vrednic de viață
Vrednic de noroc
Vrednic de inimă.

Inimă gravată, împunsă, străpunsă.
Un arbore pe care nimeni nu l-a văzut
vreodat'.

Au fost ca niciodată rădăcini la capătul
arborelui.
Rădăcină, semn al vieții
Viu semn al norocului
Viu al inimii.

La capătul acestor rădăcini se află
Pământul.
Pământul, pe scurt.
Pământul cât se poate de rotund.
Pământul, singur pe întreaga întindere a
cerului.
Pământul.

Epilog

La marginea unui ocean, pe o insulă nemarcată pe hărți, locuia un șaman bătrân, într-o colibă plină cu amulete, pene de pescăruși și lulele din os de balenă. Zi de zi bărcile pescarilor din satul apropiat ieșeau de cu zori că să se întoarcă seară cu câțiva pești argintii pentru masa familiei. Copii satului se jucau pe plaja pustie cu mingea sau aruncând în ocean pietre și lemne de la corăbii scufundate, aduse de valuri la țărm, cât să le treacă aleanul zilelor de vară. Într-o zi a apărut din zare o corabie cu pânze și din ea a coborât un tânăr de la oraș, îmbarcat în verde, cu pantofi eleganți de lac verde și o bască cu pompon verde așezată pe creștet. Hmm... nimic interesant aici, zise băiatul de la oraș și scoase din buzunarul sau

o piatră verde. Apoi o ridică înalt pregătit să o arunce hăt departe în oceanul infinit.

- Hei... nu arunca piatră asta în ocean... strigă șamanul înspăimântat, vei omora toți peștii apelor noastre. Dar prea târziu.. piatra plecase și despică departe în larg, cu stropi strălucitori, pânda mării.

Se făcu liniște. Șamanul își strânse în grabă pipele și o lua la fugă spre dealurile de la interior. Venea din urmă un val imens, un tsunami până la cer, și cu el milioane de sardele moarte care se stivuiau grămezi fără de număr pe plaja pustie. Și bieții oameni din sat se bucurară că în sfârșit vor avea ce mânca, măcar o luna... Dar din cer veni un stol de pescăruși flamanzi, care s-au năpustit cu miile la peștele ce încă se zbătea de moarte. Și oamenii au vrut să gonească păsările, și păsările au vrut să mănânce pe săturate, au mușcat din săteni până la sânge, apoi au venit vulturi mari să vâneze pescărușii care sătui de prea mult pește, nu mai puteau zbura. Și din pământ se iviră șerpi și crabi care se încheștară de vulturi, iar oamenii au fugit cu mare spaima să se ascundă de toate grozăviile astea, numai tânărul acela verde rămase singur, singurel să-și golească buzunarele de toate pietrele verzi aduse de peste mări. Și toată poveste asta incredibilă s-ar fi uitat pe veci dacă de sus, de peste dealuri, un călător, ce prinse totul cu ochiul și cu mintea, întors acasă, se puse cu un cărbune să deseneze tot ce văzuse pe o piele de vițel, întinsă în soare, la uscat. AG

Adrian Grauenfels

Baruch Elron - Dessins, esquisses

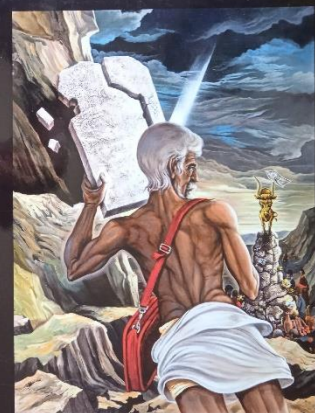
Adrian Grauenfels

Baruch Elron - Dessins, esquisses

Adrian Grauenfels

Baruch Elron - La magie du pinceau

Cleopatra Lorințiu
ZBORURI SECRETE

Editura Ecou Transilvan
Cluj-Napoca 2022

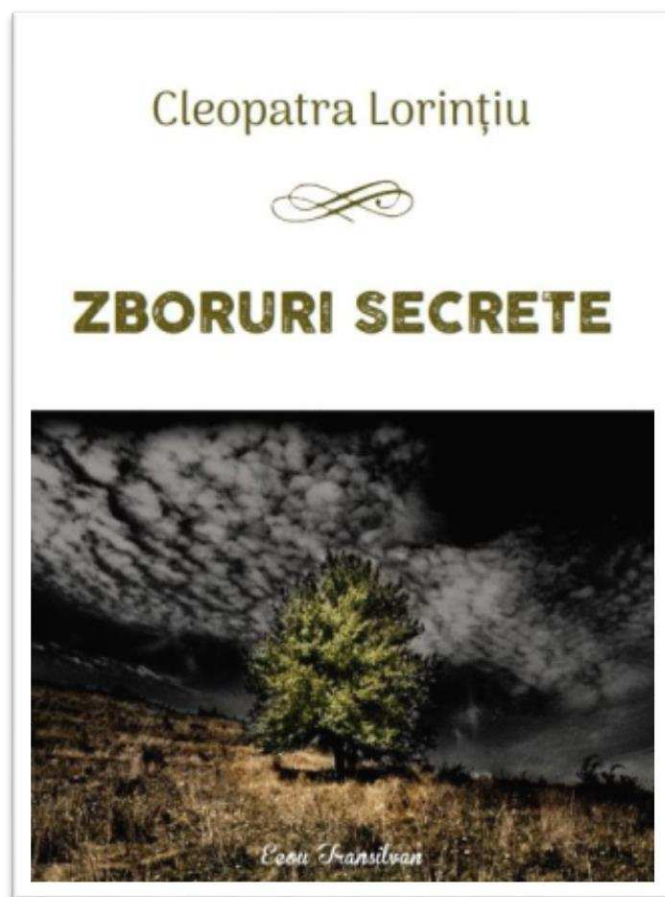
O carte curcubeu! În sensul bun, cromatic și nu cel fălos de paradă.

În sensul molcom dar strălucit, bine scris, bine gândit.

Autoarea ne invită cu dânsa într-un periplu a căruia motivație este expusă din capul locului într-un preambul care oferă certitudinea unei lecturi pasionante prin timp, locuri și oameni:

O călătorie a gândului de la una la alta. Unele asociații de idei sunt involuntare. Unele sunt evidente. Unele privesc oameni și situații despre care am vrut să depun mărturie, chiar și preț de o clipă. Revine adeseori referirea naive utopie du passé, care mi se pare o potrivită caracterizare a nostalgiei. Naivă utopie a trecutului... Căci nu o dată, făcând referire la opere și autori, la întâmplări și situații, suntem prinși de nostalgie într-o plasă. Ea se dovedește adeseori înșelătoare, dar e ca o iubire care te cuprinde în mrejele ei, nu te lasă, îți face rău și îți face bine deopotrivă. Nu este nostalgia cheia acestor notații adunate de-a valma sau, dacă este, e involuntar. Mă adresez unui cititor înțelegător și care dorește să își compare propriile gânduri și judecăți despre oameni, întâmplări și fapte cu ale mele, într-un dialog imaginar care se derulează în prezent.

Mi-am permis să extrag mici fragmente din carte, care privesc o mână de scriitori israelieni de limbă română din cei mulți pomeniți și care desigur merită lectura acestei cărți pasionante.

Barbu Teodorescu
versus Baruch Elron

Prin soția lui Baruch Elron, avocata **Lydia Elron**, am pătruns și în lumea pictorului dispărut care a avut o poveste de viață impresionantă. Mergând pe drumul autobiografiei sale, iată că îl regăsim între studenții la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, în anii cei grei de după perioada stalinistă, pe când cultura noastră se zbătea să reziste, încă dominată de comisarii sovietici. Institutul a fost însă mereu o excepțională școală formatoare, meseria, tehnica deprinse acolo fiind fără cusur: aceasta este baza evoluției artistice viitoare. Artiști care mai sunt astăzi în viață, colegi de generație ori din generațiile imediat următoare și-l amintesc pe Barbu Teodorescu drept un artist care trudea din greu, pasionat, tenace, complet în-robit desenului și mai apoi

picturii, căci a avut parte de învățători mitici: Ciucurencu, Molnar, Vasile Kazar, Corneliu Baba... Lucrările sale țipau de talent, motiv pentru care erau trimise la expoziții internaționale precum la Sao Paolo, Dresda sau Moscova. Azi, călătoria unor lucrări și participările internaționale ne par ceva firesc. Dar să ne imaginăm ce însemna pentru anii șaizeci acest lucru, când selectarea și „promovarea” unui artist era ceva extraordinar, așa cum și stagiile sale făcute la Bruxelles ori Paris. În 1963 (perioadă în care mulți evrei originari din România au făcut Aliya), alături de tânăra sa soție Lidia, s-a stabilit în Israel, devenind din acel moment Baruch Elron (1934-2006).

Drumul artistic a fost unul dificil, pasionant și fără odihnă... dar marcat de succese, de recunoașteri naționale și internaționale de mare valoare. Există biografii, albume care îl prezintă pe de-a-ntregul, însă prilejul acestor cuvinte ale mele este o selecție de desene, schițe, crochiuri pe care am avut privilegiul de-a le vedea înainte de a fi o expoziție, chiar în casa-atelier a artistului, grație doamnei Lidia Elron, cea care a continuat expunerea lucrărilor, participările inter-naționale ale acestora, publicarea lor în albume structurate de Adrian Grauenfels, fondatorul Editurii Saga din Israel, cel care își așază semnătura și pe cel mai recent album publicat de dumnealui: Baruch Elron: Desene și schițe. Lumea magică din lucrările sale a fost fin analizată în cărți scrise de Miriam Or, în *The Magical World of Baruch Elron*, Israel, 2004, ori de Héctor Martínez Sanz, Niram Art Editorial (Spania, 2012).

Fără îndoială, expunerea desenelor și schițelor sale, acest acces uimitor în laboratorul său de creație (posibil grație generozității soției sale) va da teren fertil de analiză și dise-care a ideilor: obsesia păsării, a zborului, a craniului și a claustrofobiei ori poate a limitărilor omenești, motivele recurente ale deplasării pe ciudate biciclete premonitorii într-un fel, anticipative, magia, misterul, fantasmagoria, somația biologicului, a melcului, a formelor preistorice, dar și întoarcerea la mit, la legende biblice, la partea de ezoterism și la spiritul Cabalei care planează asupra unor teme recurente.

Exegeza operei lui Baruch Elron – deopotrivă cea destăinuită prin desen și cea populată de culori, mari ansambluri

picturale, serii mirobolante care sunt chemate spre ex-punere în mari expoziții ale lumii, e un drum al criticii care abia începe. Ne mulțumim să fim încântați de faptul că sun-tem printre primii care pot vedea această expoziție interesantă, care deschide perspective exegetice și îndeamnă la plonjarea în gânduri, aducând omagiu acestui important artist.

Mă opresc aici, căci numărul plasticienilor pe care i-am cunoscut, de a căror expoziție m-am ocupat în felul meu și despre care am scris și publicat texte e mult mai mare. Am visat împreună cu Editura Saga o carte-album despre ei, în română și ebraică, tradusă de entuziastul Avi Magid. Dar nu a fost să fie. Impresiile s-au risipit ca un abur frumos de funigei într-o seară de toamnă și au mai rămas doar aceste frânturi de amintiri.

Aprilie 2022

Am ezitat îndelung să așez sau nu acest text aici, totdeauna m-am jenat în fața vorbelor bune spuse de unii și de alții despre ce fac, în cazul de față fiind vorba despre ecoul anilor petrecuți ca simplă funcționară culturală, cu atât mai mult. Pe urmă mi-am spus că nu e normal, cuvintele bune scrise despre mine în Israel au avut rostul lor în echilibrarea mea... hai să zic sufletească. Așa că am cedat și inserez aici postarea Fb care citează două voci din actualitatea culturală israeliană românească: **Sofia Gelman** și Adrian Grauenfels. Asta nu înseamnă că uit cronicile lui **Lucian Zeev Herscovici** și frumoasele spuneri ale lui **Dan Romașcanu!**

„Mă impresionează în mod deosebit vorbele alese în **Jurnalul israelian nr. 69**, 2022, de compozitoarea, eseista, scriitoarea israeliană de origine română **Sofia**

Gelman și de poetul, eseistul și editorul Adrian Grauenfels, însoțind cu atâta căldură și generozitate finalul mandatului meu în Israel (...). Îmi îngădui să le citez pentru că dincolo de cuvinte, din ele se conturează cumva rostul umilului slujitor al culturii române care sunt.

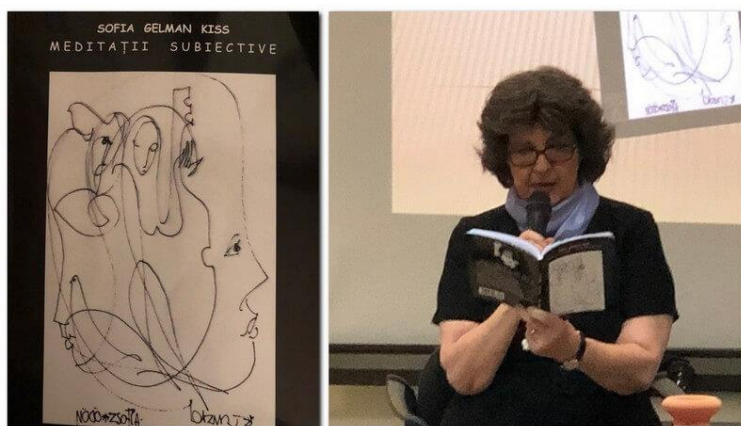
Sofia Gelman:

„Partir c'est mourir un peu”. După numai patru ani, timp în care a ocupat funcția de director adjunct la Institutul Cultural Român din Tel Aviv, Doamna **Cleopatra Lorințiu** părăsește Israelul spre a se întoarce pe meleagurile Bucureștiului. Timpul este relativ – se știe – or, pentru Doamna Lorințiu zilele petrecute în Israel au avut darul de a se prelungi fără hotare spre a realiza o multitudine diversificată de proiecte care să îmbrățișeze subiecte de artă în toate domeniile ei.

Cu nemărginită grațitudine ne amintim de cărțile prezentate, de dialogurile prin zoom – în perioada de restriște cauzată de pandemia prezentă peste tot. Grațitudine pentru abordarea diferitelor teme interesante în care scopul principal era acela de a-i apropia pe participanții care odinioară nici nu se cunoscuseră, spre a deveni mai apoi adevărați prieteni... Farmecul irezistibil asociat cu adâncimi filozofice, iată în câteva cuvinte caracterizarea unei Doamne în al cărei palmares se află nenumărabile succese literare în calitate de poetă, prozatoare, jurnalistă, scenaristă alături de cariera diplomației. Splendidul mozaic care alcătuiește tabloul preocupărilor Doamnei Lorințiu oglindește aspectele bogate ale subiectelor asupra cărora se apleacă și, implicit, prezentarea protagoniștilor într-un mod particular în care aprecierile obiective și subiective își revendică o caracteristică sui

generis.

Ne va lipsi personalitatea dumneavoastră, doamna Cleopatra Lorințiu, personalitate sinonimă cu înalta cultură cu toate ramurile ei – pe care o reprezentați! Plecarea dumneavoastră va lăsa un imens hiatus în sufletul fiecăruia dintre cei ce v-am cunoscut... Eu personal cred, sper că legăturile născute sub egida veridicelor prietenii se vor păstra și în viitor pe calea virtuală, fiindcă „verae amicitiae sempiternae sunt...”

Adrian Grauenfels:

„Editura SAGA – Israel se alătură salutului de rămas bun exprimat de dr. Sofia Gelman în rândurile de mai sus. D-na Cleopatra Lorințiu a promovat în numele ICR-ului din Tel Aviv legături culturale și prietenești cu o pleiadă de oameni de cultură – israelieni de origine română. Printre ei scriitori, pictori, graficieni, fotografi și ziariști. A extins sfera contactelor, a folosit extensiv media audio-vizuală la întâlniri frontale sau când pandemia Covid-19 a izbucnit în plină forță a inițiat și realizat nenumărate întâlniri interactive pe Zoom, sau filmate într-un cadru restrâns și difuzate ulterior online și apoi pe platformele internetului. Moderarea întâlnirilor a fost profesională și bine pregătită, invitații dânzei au rezonat cu

ambianța oferită de gazdă, de ICR, și de dragostea necondiționată pentru cultura universală și pentru cei care o produc sau difuzează. Ne va lipsi! Îi dorim un drum fructuos și luminos în continuare și ne promitem să păstrăm legătura, oriunde ar alege să-și continue cariera de erudit într-o lume care are enormă nevoie de Artă și Pace!”

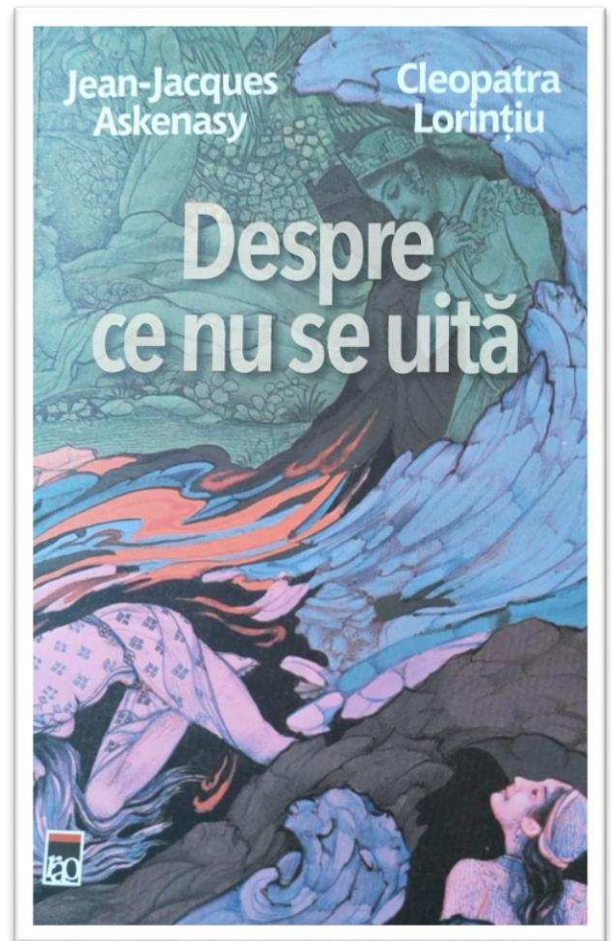
Aprilie 2022, FB

Mi-a rămas, din acești ani petrecuți departe de țară (16 mai 2018-16 mai 2022), prietenia cu **Maria Găitan Mozes**, poeta trăitoare acum în Israel și care este una din ultimele martore și participante la interesanta Școală de Literatură „Mihai Eminescu”, un subiect care pe mine m-a urmărit prin timp și peste timp. Sunt unii care zic... ei, școala, un experiment al începutului anilor '50. Sunt alții care zic: da, dar Labiș, Florin Mugur, Lucian Raicu, Gheorghe Tomozei, Tita Chipur, Lucian Pintilie, Georgeta Horodincă, Alexandru Andrițoiu, Niculae

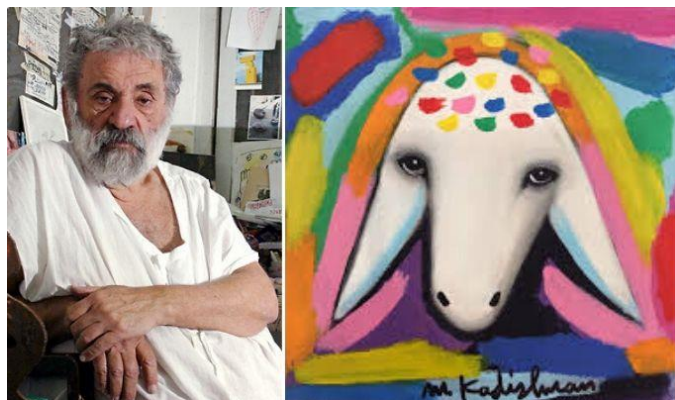
Stoian, Aurel Rău... și câte nume ar mai urma!

Acum, când sunt departe de Maria, îi tot trimit fotografii din epocă, ea îmi identifică personajele. Vreau să o îndemn să scrie ea însăși, cu duioșia, moralitatea, răbdarea și căldura ei. S-au scris diverse despre Școală, din păcate de multe ori personaje de margine și-au proiectat în texte fie frustrările fie falsele evaluări, căci de, istoria o scriu... supraviețuitorii.

Menashe Kadishman (1932-2015) s-a născut la Tel Aviv în 1932. S-a înrolat în unitatea militară Nahal în 1950 și a fost staționat în Kibbutz Maayan Baruch, la punctul de trecere a frontierei dintre Liban, Siria și Israel. A lucrat ca păstor de oi și și-a petrecut cea mai mare parte a timpului în aer liber, o temă care se regăsește în multe dintre lucrările sale. Kadishman a studiat sculptura cu sculptorul Moshe Sternshus între 1947-50, iar în 1954 a continuat să studieze sculptura cu sculptorul Rudy Lehmann. În 1959 a plecat să studieze arta la Londra, unde a pictat și a sculptat. În cele din urmă s-a întors în Israel în 1972. În 1978, Kadishman a fost ales să reprezinte Israelul la Bienala de la Veneția, unde a prezentat o turmă de oi pictate, în timp ce el însuși era păstorul lor. În anii următori, motivul oilor s-a dezvoltat în lucrările sale, acestea au început să apară în majoritatea lucrărilor sale și chiar au devenit marca sa distinctivă. Acest motiv a fost influențat de anii în care a lucrat ca cioban și de timpul continuu petrecut în aer liber în timpul serviciului militar de la începutul anilor 1950. Aproximarea de pământ, de viața și de natura israeliană se reflectă în operele de artă ale artistului. Narațiunea oii reprezintă pentru artist un simbol evreiesc-israelian care se leagă atât de rădăcinile și localitățile din Țara Israelului, cât și de iudaism, prin care motivul oii se leagă de Legătura lui Isaac și de Sacrificiu. În 1982, a izbucnit Primul Război din Liban, iar fiul său a fost înrolat în armată. În acest moment, artistul a început să picteze și să sculpteze povestea (Akedă) Sacrificiului lui Isaac. De asemenea, a desenat teme legate de moarte și eroism. Într-un fel, Kadishman s-a simțit ca un tată

care, asemenea lui Avraam, își urcă fiul pe un altar pentru un scop mai înalt, în acest caz, un ordin de recrutare pentru armata israeliană și serviciul civil în timpul războiului. În 1988, Menashe Kadishman a început să creeze o nouă temă, nașterea. Această temă are diferite variații într-o serie de sute de sculpturi și picturi. Tema nașterii a evoluat din tema Sacrificiului. Nașterea simbolizează dăruirea și luarea vieții. Este de înțeles că această temă l-a ocupat pe Kadishman de multe ori în arta sa. Mama este universală și simbolizează toate mamele și toate nașterile. În plus, Kadishman se referă la versetul "din păcat se nasc fii", în sensul că el leagă nașterea de akeda și o numește și pe mama soldatului israelian căzut la datorie. Municipality din Tel Aviv a comandat sculptura "Ascensiune" pentru piața de lângă Teatrul Habima din Tel Aviv. Această sculptură a devenit un semn distinctiv al mediului și al artistului. Această sculptură, ca și alte sculpturi ale lui Kadishman, se ocupă de rezistența la gravitație. Menashe Kadishman și-a tras acest stil sculptural în timpul serviciului militar din priveliștile rocilor din natură. Sculpturile sale sunt realizate de obicei din fier sau oțel, materiale care comunică cu mediul înconjurător. La începutul carierei sale, artistul a sculptat într-o manieră mai

mult geometrică, cu forme abstracte, dar, de-a lungul anilor, s-a îndreptat spre o sculptură figurativă mai puțin abstractă. Kadishman este unul dintre cei mai importanți artiști de pe scena artistică israeliană, având și un mare succes internațional. A fost selectat ca laureat al Premiului Israelului pentru Sculptură în 1995 și a câștigat premiul întâi în sculptură la Bienala de la Paris în 1967. A prezentat numeroase expoziții personale și de grup în Israel și în întreaga lume. Lucrările sale se regăsesc în unele dintre cele mai importante colecții de artă din Israel, în muzee și colecții instituționale, precum și într-o serie de muzee importante din întreaga lume.

Despre: Yosl Bergner

Yosl Bergner este unul dintre cei mai apreciați și mai importanți artiști din Israel. Bergner s-a născut Joseph Vladimir la Viena și a crescut într-o casă plină de cultură și de chestiuni legate de spirit: tatăl său a fost un poet care, printre altele, a tradus în idiș unele dintre cărțile lui Franz Kafka. Mama sa era cântăreață, iar unchiul său Moshe, unul dintre cei care l-au influențat cel mai mult, era pictor. În general, Yosl își amintește de o familie care era în

permanență preocupată de cultură și de chestiuni legate de spirit, fie că era vorba de creație, fie de un dialog despre aceasta. La vârsta de 17 ani a emigrat în Australia împreună cu sora sa, unde a studiat la Academia de Arte din Melbourne și a continuat să se înconjoare de oameni de cultură, în special de unul care i-a devenit cel mai apropiat prieten pentru decenii întregi: poetul Yosl Birstein. Soția lui Yosl Bergner, Audrey, este pictoriță. Iar după ce cei doi au emigrat împreună în Israel în 1950, casa lor a fost întotdeauna un loc de întâlnire pentru intelectualii de soi - mai întâi în Safed, iar câțiva ani mai târziu pe strada Bilu din centrul Tel Avivului. După ce a emigrat în Israel, și-a schimbat prenumele în Yosl și a devenit în scurt timp unul dintre cei mai activi și mai admirați artiști din Israel. Picturile sale au documentat diferitele moduri de viață de la începuturile Israelului, în principal prin motivele exilului biblic al poporului. De-a lungul anilor, percepția publică a picturilor sale s-a schimbat pe măsură ce acele motive exilice au devenit ostentativ o parte inseparabilă a vieții israelienilor, iar stilul lui Bergner s-a schimbat și el. Picturile sale au devenit mai luminoase, mai colorate și, într-o anumită măsură, mai vesele, deși una dintre principalele caracteristici ale lucrărilor sale de-a lungul anilor a fost fuziunea delicată dintre tristețe și bucurie. Pe lângă picturile sale expresive, Yosl Bergner era cunoscut și pentru ilustrarea de cărți, inclusiv a multor clasici, era cunoscut chiar și ca scenograf - în special pentru piesele de teatru ale regretatului Nissim Aloni [Aloni a scris "The Bride and the Butterfly Hunter" (Mireasa și vânătorul de fluturi)] după ce a fost inspirat de o serie de tablouri celebre pictate de Bergner, printre care se numără "The Three Girls and the Butterfly" (Cele trei fete și fluturele) și "The Butterfly Eaters"

(Mâncătorii de fluturi). Un alt motiv proeminent în opera lui Bergner este grătarul de bucătărie, care apare în multe tablouri și care a fost mult antropomorfizat de artist. Alte ustensile de bucătărie apar, de asemenea, în din tablourile lui Yosl Bergner. Explicația acestuia este că, în copilărie, în lipsa jucăriilor "obișnuite", se juca cu ustensile de bucătărie. În multe interviuri, Bergner se definește ca fiind un profesionist și nu ca artist, deși nu există nicio îndoială că este unul dintre cei mai mari pictori din istoria Israelului, dovadă fiind Premiul Israel pentru Artă pe care l-a primit în 1980.

Despre: Samuel Bak

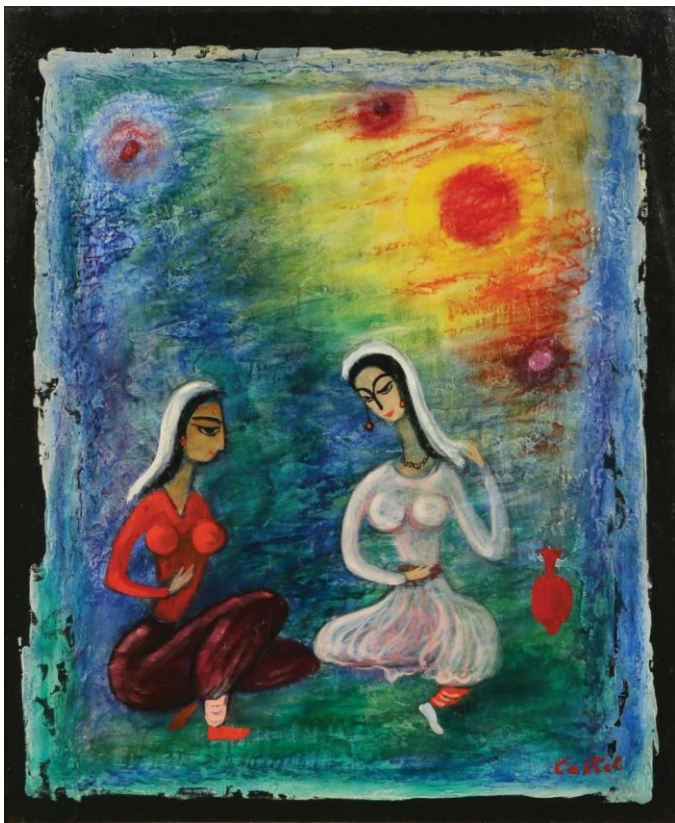
Bak s-a născut la Vilna în 1933. Când a început cel de-al Doilea Război Mondial, Bak a fost trimis împreună cu familia sa în ghetoul din Vilna, unde și-a expus primele

picturi, avea numai 9 ani la acea vreme. A emigrat în Israel în 1948 împreună cu mama sa și a început să studieze la Academia de Artă Bezalel. În 1952, Bak și-a finalizat studiile la École nationale supérieure des Beaux-Arts din Paris. A început să își dezvolte stilul artistic cunoscut - suprarealismul figurativ - când a locuit în Italia, între 1959 și 1966. Holocaustul este o parte esențială și centrală a picturilor sale, în care creează un limbaj suprarealist care descrie întâmplări fragile și situații onirice și imposibile, așa cum cere acest tip de curent artistic. Timp de zeci de ani, el picta între șase și opt ore pe zi. În timpul acestei munci neîncetate și-a construit un rezervor de imagini care continuă să apară în numeroase variante și care au devenit până acum mărcile artei sale, în care întreaga realitate devine o natură moartă înghețată. Lucrările sale abordează amintirile Holocaustului, dar, de fapt, se situează dincolo de documentarea memoriei sau de abordarea artei ca tratament pentru post-traumă.

Despre: Moshe Castel

Moshe Castel s-a născut la Ierusalim în 1909, într-o familie religioasă de imigranți din Castilia. La vârsta de 13 ani a fost acceptat la Academia de Artă și Design Bezalel, unde a studiat timp de trei ani. Ulterior, Castel a călătorit în Franța și și-a continuat programul de educație la Académie Julian, la Académie de la Grande Chaumière și la Muzeul Louvre. După ce a dobândit cunoștințele tehnice necesare pentru pictura în ulei, a organizat prima sa expoziție la Paris în mai 1927. Ulterior, lucrările lui Castel au fost expuse în saloane importante din Paris, apoi în cadrul unor expoziții speciale la Londra și Varșovia. În 1933 s-a întors în Israel, a locuit la Tel Aviv și a prezentat o expoziție personală la

Technionul din Haifa. Apoi s-a mutat la Safed, a organizat o expoziție personală la Muzeul din Tel Aviv și în 1946 a primit Premiul Dizengoff pentru pictură și sculptură.

În 1948, grupul de artiști "Ofakim Hadashim" a fost fondat de el (împreună cu alții), iar grupul a îmbrățișat bazele artei abstracte europene. Castel însuși a adăugat motive orientale la un stil expresiv abstract, influențat de ceea ce el a numit "arta canaanită", lucrările sale de mai târziu includ elemente precum literele vechi ale alfabetului ebraic și abordează teme naționale și povești biblice combinate cu semne ale scrierii arhaice. Identificarea artistică clară a lui Castel constă în lucrul cu solul de bazalt, creând un stil unic, simbolic și expresiv. Prin utilizarea motivelor naționale evreiești, picturile sale au devenit mai simbolice (Steaua lui David, Luna și Steaua, musulmani etc.). Arta lui Castel se inspiră, pe de-o parte, de la sursele evreiești,

iar pe de altă parte se bazează pe o cunoaștere aprofundată a culturii mondiale: de la arta egipteană, mesopotamiană, canaanită, persană, indiană și rusă, până la cele mai avangardiste tendințe din arta contemporană. Castel a participat la diverse expoziții în Israel și în întreaga lume, inclusiv la Bienala de la Veneția și la Bienala San Paolo din Brazilia, în cadrul căreia a fost premiat. Picturile sale murale și reliefurile sale pot fi găsite în multe locuri din Israel și din întreaga lume (birourile El Al din New York, clădirea Knesset din Ierusalim, Casa Președintelui din Ierusalim, Israel Diamond Exchange din Ramat Gan etc.).

Baruch Elron

Născut Barbu Teodorescu (1934-2006) a fost un pictor israelian cunoscut mai ales pentru stilul său unic, *Magic realism*, bogat în simboluri și alegorii. Baruch Elron a studiat pictura la Academia de Arte Plastice Nicolae Grigorescu din București. Printre profesorii săi s-au numărat marii artiști Corneliu Baba, Alexandru Ciucurencu, Jean Alexandru Steriadi și Josef Molnar. În timpul studenției, Elron a făcut mai multe călătorii de studiu la Moscova, Praga și Budapesta, unde și-a petrecut timpul în muzee, studiind marii maeștri. În 1958, i s-a acordat Premiul de Excelență la Târgul

Internațional de Artă de la Rio de Janeiro, Brazilia. Un an mai târziu, la Moscova, a primit premiul Festivalului Tineretului din Moscova. După absolvirea academiei, a început să lucreze ca artist grafic, ca ilustrator de cărți și în publicitate. În 1960, a primit Premiul pentru ilustrație de carte la Târgul de carte de la Dresda, în Germania.

Viața în Israel

În 1961, s-a căsătorit cu Lydia Elron și împreună cu ambele familii au emigrat în Israel, doi ani mai târziu. La plecarea din România, oficialii comuniști români l-au împiedicat să-și ia propriile tablouri, astfel că toate lucrările sale de până atunci au fost abandonate în România. Începutul în Israel a fost dificil, odată cu nașterea primului copil al cuplului și participarea lui Elron la

cele trei războaie care au urmat. După ce a lucrat în publicitate și în departamentul de reconstituire a poliției, Baruch Elron a decis că nu-și poate dedica timpul la altceva în afară de pictură.

Stilul artei - Artă lui Elron poate fi încadrată în *Realismul fantastic* cu unele influențe suprarealiste. În catalogul uneia dintre expozițiile lui Elron de la Muzeul Mittlerhein din Koblenz (1982), Germania, Helga Zahler a definit arta lui Elron ca fiind un "vis pictat". Artistul și-a descris odată lucrările ca fiind "suprarealism romantic-optimist". În cartea "Lumea magică a lui Baruch Elron", istoricul de artă **Miriam Or** explică mai departe: "Școala numită Realism Fantastic, cu care este identificat Elron, a fost creată la Viena după cel de-al Doilea Război Mondial, dar rădăcinile sale mai adânci izvorăsc din istoria antică. Elron însuși face această legătură între abordarea sa și cea a expresiilor enigmatice ale unor artiști precum Hieronymus Bosch, Bruegel și Durer, Henri Fusei și William Blake. Pe de altă parte, Elron leagă subiectele lucrărilor sale de expresii bazate pe literatură, poezie, teatru, ziceri, maxime, fabule și idei filosofice preluate din diferite culturi umaniste. Propria sa abordare fantastică se bazează și are ecouri în arta medievală, în simbolismul secolului al XIX-lea, în arta suprarealistă a secolului al XX-lea, în realismul fantastic vienez, pe lângă arta umanistă și virtuală de la sfârșitul secolului al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea.

Expoziții și premii

În 1966, Baruch Elron a avut prima sa expoziție personală la Tel Aviv, urmată îndeaproape de multe altele: New York (1967), Montreal și Toronto (1969). Între

anii 1974-1976, a participat la Târgul Internațional de Artă de la Düsseldorf și Köln, în Germania. În anii următori, a avut expoziții personale în aproape toate marile orașe din Germania și în muzee precum Muzeul de Artă Solingen și Muzeul Gustav Lubke.

De asemenea, a expus în Franța, Austria, Quadriennale di Roma Italia, Belgia, Croația, Abidjan, România, Statele Unite și, bineînțeles, în Israel.

În 1997, a primit Premiul ACMEOR pentru Arte Plastice, iar în 1998 Baruch Elron a primit Premiul Jubileului Israelului, pentru realizări artistice și culturale.

Între 1985-1994, Baruch Elron a fost președintele Uniunii Artiștilor din Israel. De asemenea, a predat pictura la Muzeul de Artă din Herzliya, la Casa Armatei (unde a folosit pictura pentru a-i trata psihologic pe soldații răniți din Israel) și la Universitatea Populară.

Ceasurile lui Elron

Chiar și în somn umbra ceasurilor tale
mă urmărește
geamătul lor fin imită ticăitul pendulei
din casa cu tablouri și amintiri

ce oră este Baruch?

nimic nu mă trezește înainte de prânz
tu ești plin de gânduri, unele ușor de ghicit
în stânga ai o pensulă, în dreapta se zbate
un fluture captiv, în foșnet de mătase

apoi pânzele...

lacul e subțire ca un voal tras peste ochi,
când clilesc devine o pleoapă transparentă
un copil plânge în somn și îmi tulbură
respirația
o potrivesc cu a lui, sub privirea mamei sale

întreaga construcție se ridică
pe picioare firave
pui aur pe pânză și azur în speranțe
apoi amesteci pe paletă somnul cu
însomnul
trecutul devine viitor și prezent totodată
timpul stă pe loc în toate ceasurile,
așa cum ai vrut, e anulat de clipa asta
magică,
iar spiritul tău rămâne înlănțuit
cu omul, culori și viață...

AG

Vești culturale

Pe data de 8 august 2019 va avea loc la Moscova la centrul cultural ZIL vernisajul unei importante expoziție numită "Caleidoscopul vieții". Expoziția va fi deschisă între 9-29 August și este organizată de Biroul de relații culturale internaționale în parteneriat cu Uniunea Artiștilor Israelieni. Curatorul expoziției este Iky Shoval. Vor fi prezentate publicului lucrări de artă contemporană israeliană. Operele artiștilor sunt pline de libertate, vitalitate și optimismul inerent poporului evreu. Israelianul modern este un caracter luminos, carismatic și o persoană puternică care nu și-a pierdut rădăcinile și cultura poporului său. Ei se reflectă în arta lor, că într-o oglindă. Ei nu refuză lumea modernă dar își păstrează o identitate națională profundă. Citim în prospectul invitației: Expoziția este compusă din 70 de picturi și 38 de sculpturi produse de cei mai interesanți reprezentanți ai artei israeliene de astăzi. Ei sunt cunoscuți și iubiți în Europa și America, și acum vor avea contacte cu locuitorii Moscovei care vor avea ocazia să se familiarizeze cu munca lor. Printre ei vom găsi nume de răsunet ca de exemplu Tami Gutman, cu pastelul ei minunat, sculptorul Shmuel Ben Ami, Ela Su - care combină fire metalice acoperite cu lut, turnate din bronz și poliesteri. Menuh Yankelovici, sculptează în Ierusalim în piatră și pergament. Impresionismul romantic este specific operei lui Ofra Kaufman - iar figurativul modern lui Yael Shavit.

Baruch Elron, pictor de origine română, va expune două picturi în ulei pe care le-am întâlnit în cartea "Baruch Elron - Artistul filosof" (Autori: Alek Epstein și

Andrey Kozhevnikov). Artiștii prezenți în expoziție sunt apreciați în lumea largă, munca lor este căutată și cumpărată de cei mai exigenți colecționari și de muzee.

Elron la Moscova

Descrierea făcută de autorii volumului este următoarea: Pictura intitulată "Turnul Babel" (140x120cm - 1966) a fost extensiv discutată, expusă intens și superlativ admirată. Descrierea făcută de autorii volumului "Baruch Elron - Artistul filosof" (Alek Epstein și Andrey Kozhevnikov) este următoarea: Pictura ne arată un turn înalt, înclinat, aplecat în mersul lui în deșert, pe 8 picioare care diferă prin formă și încălțări. Pictura este inspirată din legendă turnului Babel, așa cum o cunoaștem din Biblia ebraică.

Turnul a fost în final abandonat și dărâmat de forța divină care pedepsește oamenii care se dezic de D-zeu și își propun să-și facă un turn oraș și să adopte o nouă credință. Elron pictează turnul în procesul de descompunere inițiat de D-zeu. El ne arată un amestec de culturi, cu multe fațete

dar incoerente și incompatibile între ele. Turnul o ia la fugă, pus în mișcare de picioare care denotă epoci diverse: de la desculț la proteză, la cizma modernă sau armura medievală. Autorii cărții găsesc în pictura lui Elron o imagine metaforică a statului Israel, cu steagul nostru modern atârnat de unul din pereții turnului. Emigranți din lumea întreagă au contribuit la idealul sionist și la împlinirea lui. Dar artistul israelian este îngrijorat de starea lucrurilor aici și în diaspora, grijă lui este subliniată de pereții care se descompun și încep să cadă, sugerând prăbușirea morală a națiunii moderne, așa cum se întâmplă modelului Biblic.

Al doilea tablou care pleacă la Moscova este "Eliberare" (60x80 - 1978) care poate fi interpretat în mai multe feluri.

Elron folosește câteva din simbolurile sale preferate: bile, păsări, flori etc, ca să producă un tablou complex în care unui arbore aflat într-o apă primordială, crește o corolă care simulează membre și mâini umane. Din trunchiul copacului, mâini delicate prezintă lumii flori și colivii. Vedem o mână care mângâie o pasăre oprită din zbor. Din colivia deschisă o altă pasăre, captivă, își ia zborul spre libertate. Bilele sunt semințele vieții care produc în final plante, animale și împreună susțin viața planetei. Dar lumea noastră nu se rezumă numai la stratul ei material, imediat, ci are nevoie și de alte ingrediente: afecțiune, eliberare, estetică, zbor și imaginație.

Ne bucură participarea doamnei Lydia Elron la expoziție și dorim deplin succes tuturor participanților. Publicul Moscovit va cunoaște de aproape toate culorile, întregul caleidoscop al vieții și al pasiunii, care a înflorit sub soarele israelian.

“Evreul e o creatură atât de neliniștită, încât trebuie să facă tot timpul ceva, să plănuiască ceva. E genul de om care, indiferent de cât de multe ori va fi dezamăgit, își va face imediat alte iluzii. E o trăsătură definitorie a intelectualilor. Dar, de vreme ce evreii sunt aproape toți intelectuali, neliniștea și dorința de a face lucruri, corecte sau greșite, a devenit o caracteristică națională”.

Isaac Bashevit-Singer

Expoziția Baruch Elron la muzeul Khan – Ashkelon

Cel mai vestic oraș al Israelului este frumosul Ashkelon aflat la circa 50 de km sud de Tel Aviv. Oraș de origine neolitică și antic port la mare, a fost disputat extensiv de Egipteni, Canaaniti, Filistini, Babilonieni, Greci, Fenicieni, Romani, Persieni, Arabi și Cruciați, ca să fie distrus de Mameluci în anul 1270. Numele Ashkelon este probabil de origine vest-semitică și pare a avea rădăcina ebraică s-k-l „a cântări”, de unde și cuvântul shekel, probabil legat de importanța orașului ca centru portuar și comercial în antichitate. Un soi de ceapă produs de localnici capătă denumirea grecească „askolonion”, adică de la Ascalon sau Askolon, cum era cunoscută localitatea la eleni și apoi în tot evul mediu. În cartierul Migdal, o ruină a distrugerii mameluce, este Khan-ul, o clădire renovată, azi muzeu al orașului, (ne atrag privirea un elegant minaret și largi arcade interioare). Khan-ul gazduiește azi, sub egida primăriei orașului, galerii și expoziții temporare. Am avut plăcerea să asistăm la vernisajul expoziției de pictură **Baruch Elron**, curator **dr. Dalia Hakker Orion**. Împreună cu Lydia Elron (soția regretatului

pictor), cele două doamne au ales din vasta colecție de artă Elron, tablouri care au ca temă marea, anotimpurile, natura. În cuvântul de introducere dr. Hakker a subliniat apartenența lui Elron la grupul "Hexagon" unde își catalizează stilul său distinct, numit de criticii de artă "Realism magic". Cercetând tablourile din expoziție vom descoperi elementul temporal, puternic accentuat, cum este în alegoria "Cele patru anotimpuri" în care ceasul, clepsidra, evoluția personajului central (pictorul însuși), toate semnalizează efectul trecerii timpului și declinul inerent al artei și al artistului. În alt tablou (Iona și balena) celebra poveste biblică este proiectată direct în lumea noastră modernă. Iona, în costum de scafandr, cu masca pe față, este regurgitat de o balenă de culoare metalică, care părăsind scena amintește alura unui submarin modern.

Plaja naufragiului este poluată cu sticle goale, cu corturi haotic abandonate și cutii de coca-cola, care la un loc, ne conving că povestea se întâmplă azi, iar Iona este de fapt un soldat care își salvează dischetul militar pe care îl prezintă privitorului.

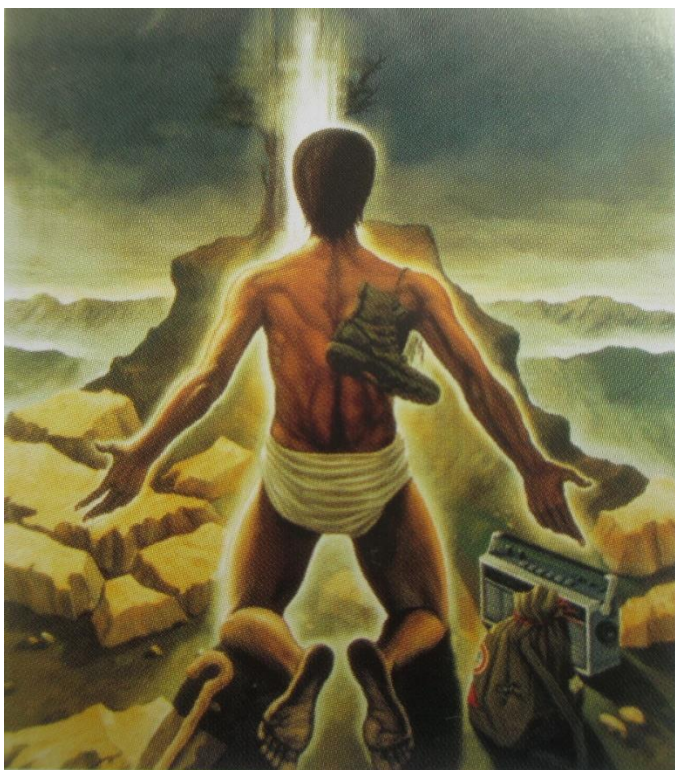
La fel și povestea biblică "Moise și tufa în flăcări" anulează axa timpului,

convingându-ne că omul poate întâlni divinitatea în orice moment și situație. În Biblie - exodul -3 găsim descrisă astfel scena cu pricina:

"Moise păștea turma socrului său, Ietro, preotul din Midian. El și-a dus turma dincolo de pustie și a ajuns la Horeb, muntele lui Dumnezeu.

Acolo i s-a arătat Îngerul Domnului într-o flăcără de foc care ieșea dintr-un tufiș. Moise s-a uitat într-acolo și a văzut că, deși tufișul ardea, totuși nu se mistuia.

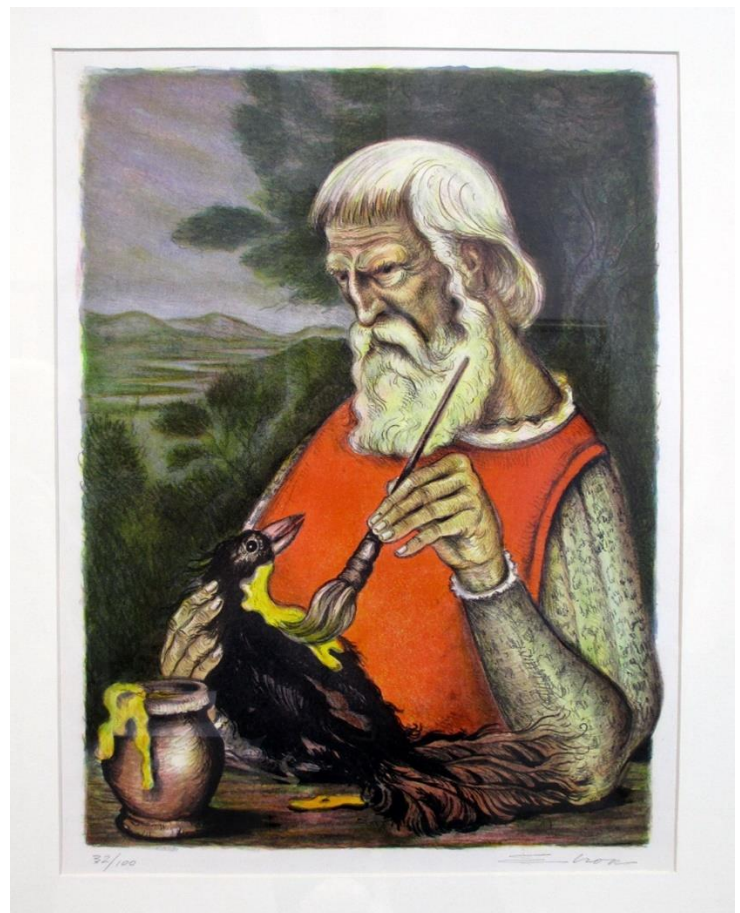
În tabloul lui Elron, Moise este pictat cu spatele spre noi, el contemplează tufa în flăcări. A pus radioul pe jos, sacul cu efecte, iar pe umeri el poartă nelipsita pereche de bocanci militari, pictați în distincta culoare a parașutiștilor israelieni.

Postmodernismul are o influență considerabilă în opera pictorului.

Desfințarea granițelor, melanjul artelor și al sentimentelor produc un anume haos bine reprezentat în tabloul "Mea Culpa" -1976. În acest ulei filosoful (poate un bătrân pescar) din prim plan regretă pagubele aduse naturii. Un brici sugerează eliberarea unui pește-sepie prins în undița pescarului.

O alta lucrare semnificativa este "Pictorul naturii" (2001)

Tabloul sintetizează cu brio rolul pictorului în a reda natură pe care o adaptează la lumea sa de fantezie și glumă. Cu o privire serioasă, Elron ne arată că toate vietățile care apar în lucrările sale ca de exemplu: peștii, păsările, șopârlele, fluturii, etc... sunt mai întâi tratate de imaginația sa, cu o vopsea aurie, pe care artistul o aplică pe toate subiectele,

dorind să le schimbe, să facă lumea și viața mai frumoase.

împreună cu fluturile poposit pe ramă, astfel căpătăm legătura între cele două realități care coexistă armonios cu o a treia, cea a consumatorului de artă. Mă voi opri aici, încântat de ocazia vizionării unei reușite și importante expoziții plasată într-un atât de potrivit spațiu-timp, cu o lume atât de bine captată și apoi redată de imaginația, erudiția și penelul marelui pictor israelian care este Baruch Elron.

Adrian Grauenfels – 2019

"Punți între două culturi" - Ultimul eveniment bilingv în 2017.

La 13 Decembrie 2017 editura SAGA a încheiat cu succes un ciclu de patru întâlniri sub denumirea generică: "Punți între două culturi" care au demonstrat integrarea artei și a scrisului romnesc în cultura israeliană actuală. Ultima întâlnire, la ICR -Tel Aviv, a avut ca temă principală traducerile din limba ebraică în română și invers, a unor creații majore. Mai exact, am lansat cartea "Poezii alese - Yehuda Amichai" în traducerea Emanuel Pope și Adrian Grauenfels, iar Beatrice Bernath a citit din cărțile sale de poezie cât și din traducerile sale din Tudor Arghezi în limba ebraică. Ne-au onorat cu prezența lor doamnele: Hana Amichai care a vorbit pe larg despre marele nostru poet național și ne-a delectat cu lectura unor corespondențe speciale dintre Paul Celan (născut în România) și poetul Amichai, dr. Ruth Oren a prezentat opera poetului și a citit 4 poezii în ebraică. La panel a fost prezentă și d-na Otilia Rossetti care a redactat și corectat cu profesionalism volumul "Poezii Alese". În partea a 2-a a serii Beatrice Bernath, artist plastic și poet, (ilustratoarea volumul "Poezii Alese") a prezentat cărțile sale de poezie modernă și a proiectat un film video, bazat pe desenele și picturile sale din ultimul deceniu.

Beatrice realizează o fuziune reușită între arte: poezie, desen și media digitală. Ne bucură aceste încercări de adaptare a autorilor la noua medie electronică care inundă netul și implicit atrage atenția consumatorului de cultură. S-au proiectat filme video: "Israel la 70" (muzică scrisă de dr. Sofia Gelman pe un text de Yaakov Barzilai), un interviu televizat cu Amichai, urmărit de un public larg printre care am zărit doi reductabili traducători: Ani Shilon și

Menachem Falek, pe criticul Zoltan Turner, ziarista Biti Caragiale, doamna **Lydia Elron** (semnalez o minunată expoziție de pictură Baruch Elron prezentată zilele acestea la ICR -Tel Aviv). După ce am aprins lumânări de Hanukah, am prezentat pe scurt cartea "Yehuda Amichai - Poezii Alese" tradusă din ebraică împreună cu prietenul Emanuel Pope din Anglia.

Cartea acoperă peste 40 de ani de poezie publicată la diverse edituri din Israel. Cum subiectul declarat al întâlnirii au fost traducerile, aş dori să fac părtaş cititorul la problematica traducerii poeziei ebraice într-o limbă latină, cum este limba română.

Probleme pe drum

Amichai oferă traducătorilor un vast și variat material. Se cunosc numeroase versiuni tipărite în engleză de britanici cât și de americani. Alte țări care l-au tradus sunt Polonia, Slovenia, Albania, China și Japonia. Traducători demni de menționat sunt poetul britanic Ted Hughes, Chana Bloch, Hana Kronfeld, Stephen Mitchell, Leon Wieseltier. As vrea să subliniez că până la acest primul volum (Poezii Alese - Editura SAGA), Amichai nu a fost tradus în limba română. După părerea expertului Robert Alter multe poeme au rămas netraduse. Pe de altă parte Alter lamentează existența multor traduceri neinspirate, cauzele fiind erori de înțelegere, de ritm, rime nereușite sau necunoașterea semnificațiilor biblice ascunse în text. Este exact și cazul limbii române în care ne-am permis uneori să alterăm sensul textului ajungând la o soluție acceptabilă, chiar dacă nu fidelă originalului ebraic.

Deliberat am ales să nu traducem poemele rimate, care sunt măiestre în ebraică, dar imposibil de redat în românește.

Un exemplu este "Farewell" (rămas bun) care conține 5 catrene rimate, scrise într-o ebraică sonoră și expresivă. Robert Alter indică că ar fi bine ca traducătorul să renunțe la rime în favoarea conținutului plin de imagini puternice, rimele forțate nesatisfăcând sensul sau ritmul realizat de Amichai în ebraică.

Se poate cădea ușor în capcanele textului, când nu este familiar cu conotațiile religioase folosite de autor. Menționez în poezia "Farewell", o astfel de dilemă aflată în catrenul 4 în care Amichai folosește textul binecuvântării "sehakol shel hol" dorind să exprime o dragoste totală, simplă, omenească (hol = profan), dar în ebraică "hol" înseamnă și nisip. Toți cei trei traducători ai poemului cad în capcană și traduc fraza cu "A world of sand", care nu are legătură cu intenția autorului. Tot Robert Alter scrie: "Amichai rămâne unul dintre cei mai accesibili poeți ai secolului XX, dar această aparentă simplitate este adesea marcată de complicații și provocări imposibile de anticipat. Este un poet care nu se jenează să ridice probleme personale explicite, erotice sau autobiografice. Aici stă și secretul succesului său atât de amplu".

Alt farmec vine de la analogia între rugăciuni și unele fraze care mimează o rugăciune. Iată un exemplu din poemul "Mirosul Benzinei".

Poemul descrie experiența unui tânăr soldat, când chemat sub arme este obligat să se despartă de iubita sa (mirosul de benzină provine de la camionul cu care va pleca la luptă). Astfel că poemul devine o declarație mai largă despre fragilitatea vieții în momentele ei violente. În locul unui Dumnezeu în ceruri, care îi protejează pe oameni în mod providențial, iubirii moderni trăiesc sub protecția provizorie a unui avion militar care planează deasupra lor. Perspectiva personală a poetului, este

plasată la marginea vieții în vârtoarea secolului al XX-lea, între bolta cerului deasupra și pământul de dedesubt. "Mirosul benzinei" se încheie cu aceste cuvinte:

"Un jet face pace în cer pentru toți, pentru noi și pentru toți cei care se iubesc în toamnă". Aceste rânduri mimează în mod explicit cuvintele finale ale rugăciunii Kadiș, pe care orice cititor ebraic le-ar recunoaște imediat: "Cel ce face pace înălțimilor, poate să facă pace pentru noi și pentru tot Israelul". Alți traducători subliniază extravaganța la Amichai. Este un autor jucăuș, plin de surprize, cum vom descoperi în "Vizita Reginei din Sheba". Un motiv esențial în unele poeme triste sau personale este moartea părinților săi, sau subiectul holocaustului.

Lucrând la traducerea cartii "Poezii Alese" cu amicul și poetul Emanuel Pope din Marea Britanie, în paralel cu munca la o carte de artă: **"Baruch Elron - Magia Penelului"** recent lansată, tot aici la ICR, am fost șocat de paralelismul dintre arta celor doi. Cu zece ani mai tânăr, pictorul Elron sosit în Israel, se angajează la o pictură modernă, oscilând între metafizic și realism, între azi și trecutul fantastic, magic, al evreilor. Ca și Amichai, Baruch Elron pictează o lume specială în care împletește prezentul cu trecutul biblic, dragostea, viața în Israel, este bărbatul-soldat, urmărit de istorie, de profeți, de poveștile Tanahului. O face în pictura sa cu forță, cu filozofie și cu un umor paralel cu cel găsit la Amichai. Cei doi contemporani, artiști cu muze diferite, dar atât de apropiați spiritual, se cer reuniți; mi-am permis să înserez în cartea mea despre Elron, poezii relevante, semnate de Yehuda Amichai. Scriind aceste rânduri îmi propun să ilustrez al doilea volum de traduceri din Amichai, cu desenele lui Baruch Elron. Așa vom închide un cerc și

vom aduce un meritat omagiu celor doi mari artiști israelieni. Amândoi iubesc Ierusalimul pe care îl contemplă cu un amestec de dragoste și disperare. Amândoi descriu, fiecare în mediul lui, praful, pietrele, sârma ghimpată, orașul vechi cu moschei, zidul plângerii, consulatele, evreii, arabii, turiștii. O legendă spune că în 1973, la izbucnirea războiului de Yom Kippour studenții își împachetau în grabă bocancii, sacul cu efecte, dar și o carte cu poeziile lui Amichai.

Anumite stratageme sunt realizate de poet prin jocuri de cuvinte sau efecte acustice, sau aluzii care nu pot fi reproduse prin traducerea din ebraică. Ultima sa carte "Deschis-închis-deschis" ne surprinde cu o poezie inspirată de povestea exodului biblic, pomenită în Midrash. Este ultima noapte groaznică în Egipt, când primii prunci născuți la egipteni sunt dați morții, iar israeliții rămân protejați de semnele de sânge care marchează intrarea în caselor lor. Sclavii evrei se eliberează fără să mai aibă vreme să dospească pâinea, hrana pentru drum.

Exod

Nu-mi închipui că în noaptea exodului din Egipt,
între miezul nopții și zori, orice cuplu putea
să stea împreună,
îndrăgostit. (Dar au fi putut).

În grabă, cu sânge scurs de la praguri și
porți de uși,
cu tacâmuri de argint și de aur agățate în
întuneric,
între șuierul strigătului de moarte al
primului născut
și strigătele pântecului mamei
golit ca burduful de vin.
Și stând peste ei, crăcănat, cu picioarele

larg desfăcute
Îngerul Morții, înghite bărbați și femei
ca un soare sângeros prăind cu moartea sa
neagră.

Picioare încălțate în sandale frământă
aluatul de pască
și carnea burții și coapsele
înlănțuite de curele grele
strânse la talie răzuie pielea,
încurcați unul în celălalt:

Pentru a se rostogoli astfel, înlănțuiți într-o
iubire veșnică,
la un loc cu toții bătrânii din casa robiei, în
deșertul promis.

Iată la un loc, un limbaj puternic, exploziv,
amestecul de imagini mitice, erotice,
cu istoria biblică, un text posibil numai în
ebraica în care a fost gândit.

Amichai rămâne un artist de primă clasă, un
titan al poeziei, care se cere să fie tradus cât
mai copios, și în limba română.

din Jurnal Israelian nr. 8

Acesta din urmă se bazează pe viziuni integrale ale națiunii ca depozitar al virtuților comunale, adică o entitate sacră care reclamă o nesfârșită devoțiune și sacrificii de sine din partea membrilor. Potrivit unei astfel de viziuni, cineva fie este născut sârb (sau ungur, sau rus), fie nu este. Cu alte cuvinte, ea exclude posibilitatea cuiva de a deveni membru al națiunii, indiferent de ce anume este gata să facă individul pentru a primi respectivul statut: convertire religioasă, performanțe literare extraordinare, voința de a se înrola în armată și de a lupta pentru "patria mamă", etc.

Sofia Gelman

Oamenii suntem

Carantina care are menirea de a reduce pe cât se poate numărul celor care în diverse circumstanțe se îmbolnăvesc; boala cu nume de alint zis Corona este deosebit de contagioasă. Poate vi se pare un pleonasm când spun deosebit de contagioasă; veți spune că o boală este sau nu contagioasă... În acest caz însă Covid 19 – să îi spunem pe nume – prezintă anumite specificități necunoscute la alte boli: virusul trece de la om la om și când simptomele lipsesc cu desăvârșire! Presupun că ele nu lipsesc numai că nu se manifestă. Ca atare un om care pare sănătos, poate prezenta pericol pentru cei ce-l înconjoară. Restricțiile în

Baruch Elron - De la Mască la Mască

**"Baruch Elron - Magia penelului" -
43 de ani de la concept la realizare,
impresii la vernisajul expoziției**

Baruch Elron la ICR-Tel Aviv

Sărbătorind ziua Națională a României la ICR Tel Aviv, am avut plăcerea să particip la vernisajul expoziției de pictură "Baruch Elron - Magia Penelului" și la lansarea cărții de artă cu același nume, finisată în Noiembrie 2017. Intr-o sala arhiplină, bogat decorată cu tablourile și desenele lui Baruch Elron, publicul a putut lua contact cu arta sa, care atinge toate fațetele și aspectele vieții în Israelul frământat, în care trăim. Pictura sa este mentală, filosofică, uneori suprarealistă, alteori satirică, plină de un umor cuceritor, inspirată din istoria locurilor și din legende biblice. Toate pânzele sunt executate cu precizie și talent de "mâna" unui mare maestru. Seara a început cu prezența doamnei dr. Dalia Hakker care a trecut în revistă munca pictorului, subliniind mesajele și simbolurile majore găsite în opera lui Elron. În expunerea mea despre procesul de producere a cărții "Magia penelului" - Editura Saga 2017, mi-am permis să mă întorc cu 43 de ani în urmă până la prima mea întâlnire cu arta lui Baruch. Ea are loc în anul 1974 - în casa din Ramat Gan a familiei dr. Teodor și Lydia Coman (părinții soției mele Marga). Se găseau în colecția dr. Coman două picturi semnate de Elron - alături de altele: Perahim, Propes și alți artiști israelieni. Am remarcat imediat un tablou suprarealist excepțional: din capete despicate se nașteau idei, materializate în trupuri care zburau pe fondul unui deșert biblic. Această pictură a fost pentru mine o revelație - nu cunoșteam suprarealismul, nici avangardele bine ascunse de comuniști

care nu știau cum să explice oniricul, imaginarul, magia ... o artă total opusă ideologiei lor sterile și pragmatice. Atras de acest prim contact cu arta modernă am început să studiez din cărți istoria artelor în România și drumul unor artiști evrei spre Israel.

Azi putem declara cu certitudine că Baruch Elron este continuatorul marilor artiști plastici Iosif Iser, Arthur Segal, Max Maxy, Marcel Iancu, Jean David, Victor Brauner, Jules Perahim.

Au trecut 40 de ani, când, în anul 2014 descopăr întâmplător articolul doctorului Dorel Schor "Omul cu mască" - în care Schor și el amator și critic de artă, pomeneste de Elron și de autoportretul său excepțional "Om cu mască", produs în timpul războiului din Golf, când rachetele lui Saddam Hussein cădeau peste Ramat Gan

și Tel Aviv. Mesajul este simplu: Pictorul nu poate sista arta sa, o va exercita chiar și în timp de război, chiar nevoit fiind să poarte masca de gaze pe față.

Doi ani mai târziu, o descopăr pe Lydia, soția lui Baruch, vorbind într-un film lansat pe Youtube despre pictorul Elron. Entuziasmat de opera acestuia, produc o broșură electronică care circulă și azi pe net, cu numele "*In memoriam Baruch Elron*". Astfel am cunoscut-o personal pe doamna Elron. A urmat în Mai 2016 - prima vizită la familia Elron acasă, când grație Lydiei, am văzut atelierul lui Baruch, colecția de picturi, și astfel am descoperit o gazdă excepțională, o persoană delicată, plăcută, total înrolată îngrijirii și prezervării artei soțului său.

Nu pot să nu amintesc emoția la vederea atelierul său de pictură, o camera simplă cu o fereastră care dă spre Bulevardul Chen, un atelier funcțional, modest, dar plin cu amintiri și obiectele necesare meseriei.

Decidem atunci, pe loc, să producem o carte în limba română, bazată pe materiale existente, pe relatările Lydiei despre maestru, dar și pe fotografiile excelente, de înaltă rezoluție realizate de fotografii Sharri Rabbi. Instantaneu, constat ca Lydia este un nesecat izvor de informații și emoții, o persoană pedantă, atentă la detalii, perfecționistă, un partener ideal de lucru

care îmi oferă toate materiale necesare producerii "Magiei". Foarte utile au fost cartea dr. Miriam Or - "The Magical World of Baruch Elron" cât și cărți în limba spaniolă apărute la Editura Niram -Spania. Acolo am găsit nenumărate aprecieri și critici din presa vremii, care aruncau lumină asupra artistului.

Lucrând la biografia lui Baruch, descopăr numeroase paralelisme cu biografia poetului israelian Yehuda Amichai, (1924 - 2000) născut cu 10 ani înainte de Elron (1934 - 2006), amândoi israelieni patrioți, soldați, iubitori ai bibliei, ai Ierusalimului, fiecare un mare maestru în spațiul artei sale. Nu pot rezista tentației și decid să însoțesc textul cărții mele cu traduceri relevante din Amichai.

Aventurile producției

Dupa câteva luni dedicate studiului și preparării textului care însoțește partea vizuală, descopăr că nu textul este cel dificil în producția unei cărți de artă, ci tehnoredactarea, paginarea, și mai ales reproducerile color care dau de furcă editorului și tipografiei. Începem o lungă și obositoare perioadă de încercări și probe pe diverse calități de hârtie. Apar curând probleme legate de reproducerea corectă a culorilor, realizăm că temperatura și umiditatea verii israeliene influențează fidelitatea, consistența rezultatelor - de la zi la zi calitatea reproducerilor diferă. Devine clară nevoia de ajustări a mediei digitale, așa că îl alertăm pe Sharri Rabbi, fotografii ediției, care ne ajută la reglarea corectă a paletei de culori. Și reușim. Apoi a urmat legarea, fiind vorba de o carte cu foi groase, grele, este nevoie o legătorie rezistentă, deci aducem din Germania un lipici special, care

trece cu bine probele mecanice. Cartea a fost gata la timp.

În continuarea serii am vizionat un video-film excelent, realizat de Sharri Rabbi, însoțit de muzica preferată de Baruch Elron: Johann Sebastian Bach. În final, doamna Elron a vorbit publicului și a mulțumit călduros celor care au ajutat la reușita evenimentului. Adaug și eu mulțumiri doamnei Elron pentru privilegiul oferit editurii Saga în producția cărții **"Magia penelului"** expertiza și inestimabilul efort depus de domnia sa în toate etapele proiectului.

Adrian G

Desene de Elron

Cărți ilustrate cu desene Elron

Adrian Grauenfels

CONTINUUM

Desen de Baruch Elron pentru cartea lui Efraim Ofir "Povestea Strumei"

אפרים אופיר

נרדפים
ללא
מוצא

סיפורה של "סטרומה"

Adina Rosenkranz Herscovi
RĂVNESC LA O LUME

Leonard Bernstein

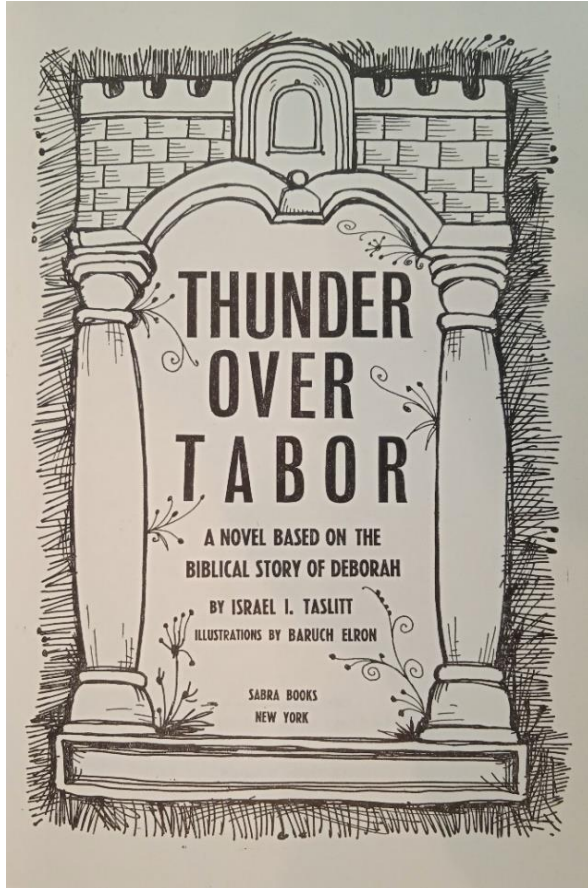

KADDISH

Traducere: ©Adrian Grauenfels
Desene: Baruch Elron

Baruch Elron desene pentru
TUNET PESTE TABOR

O vizită în casa pictorului

Baruch Elron

*".. Adevărul este că lumea e mai bogată
decât vedem și ne imaginăm
ea are 70 de fețe
nenumărate virtuți și culori
Creatorul a avut milă de noi, nu ne-a
dezvăluit toate secretele sale
Bine-s închise lacătele porții.*

*Ar trebui să trăim o mie de vieți
Să trecem prin nenumărate lumi
Căci visurile nu au sfârșit
Și nici un capăt dorurile noastre.. "*

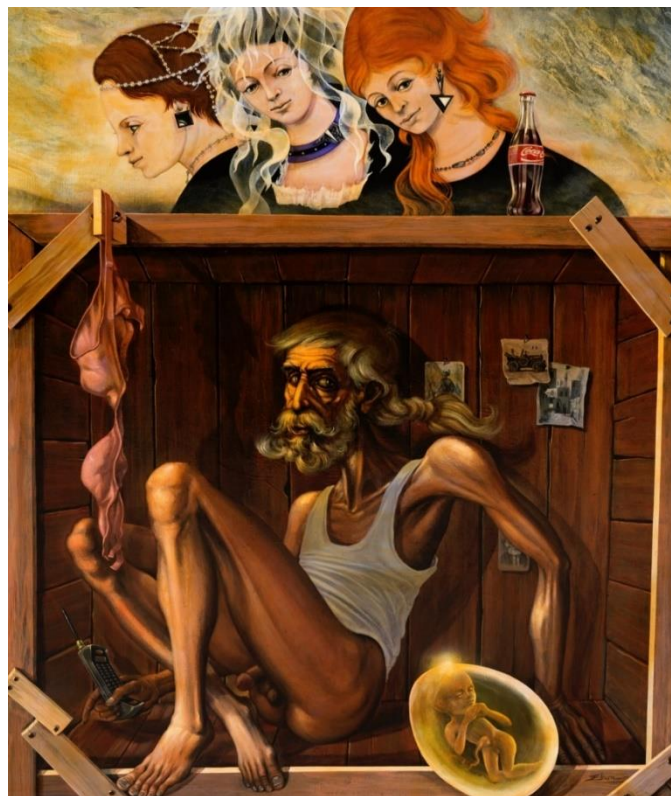
Yakov Cohen "New Face" - fragment

Tel Aviv – Mai 2016

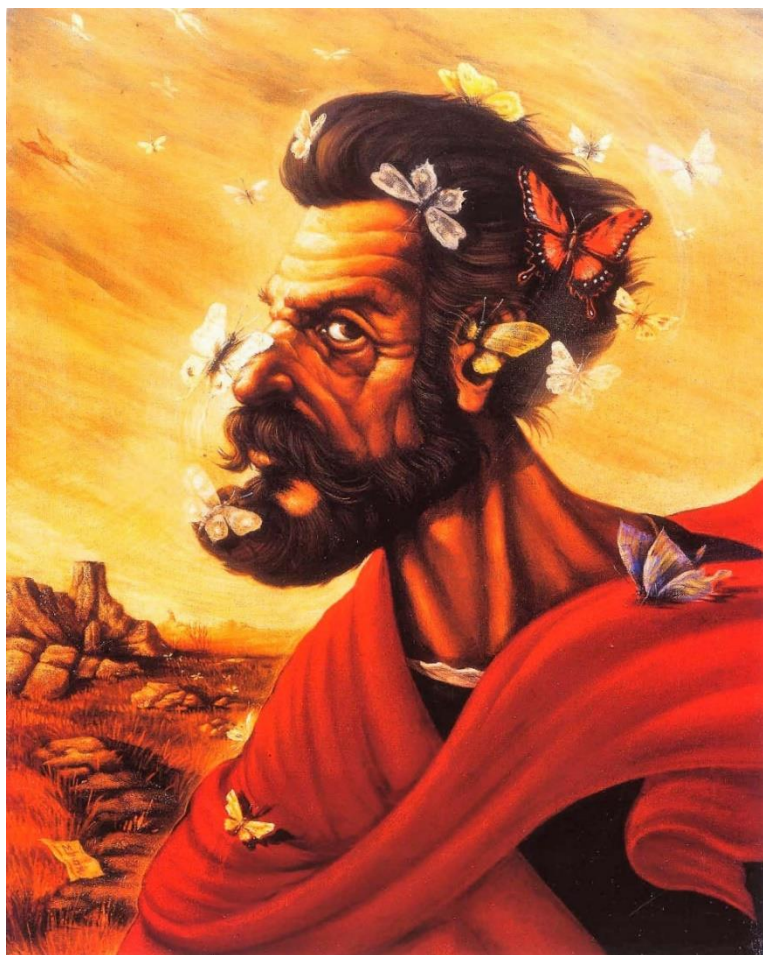
Suntem primiți de cea mai încântătoare gazdă: Lydia Elron, tovarășa de viață a regretatului pictor Baruch Elron. Picturile sale atrag și fascinează din prima clipă, cu primul contact. Intrăm într-o locuință caldă, ordonată, plină cu obiecte de artă, desene, amintiri, desigur picturile maestrului, o colecție colosală de linguri din lemn, provenite din Europa, Africa. Timpul este scurt și ne cufundăm în discuții despre munca și activitatea lui Baruch. O bibliotecă enormă găzduiește cărți de artă, cataloage de la expoziții diverse cât și multe cărți care pomenesc și apreciază activitatea pictorului Israelian Elron. Lista expozițiilor personale și colective este impresionantă. Peste 40. Între Coasta de Fildeș, Bruxelles, București, Germania, Olanda, Canada sau New York. Elron perfecționează stilul sau distinctiv - Realismul Magic, o fantastică jonglerie între realului concret mixat cu imaginația artistului extrapolată din Biblie, istorie, holocaust.

În mai toate tablourile găsim un umor rafinat, o privire critică a omului modern obsedat de timp și trecerea sa, de fetișuri, de facere și desfacere, luminează ori neant. "Profetul" (datat 1977) în viziunea lui Elron locuiește nu într-un legendar butoi ci într-o cârpită cutie de lemn, împodobită cu poze jerpelite de pe vremea când fusese soldat, șofer de jeep militar sau patrulă într-un sat arab. Soția l-a părăsit uitând un sutien folosit în hruba profetului. Decorul anulează timpul - profetul este undeva aproape de noi, iată o sticlă de coca cola, telefonul celular și cele trei viitoare mame sau poate muze ale fostului pictor, care așezate la coadă, așteaptă verdictul.

Cine va căpăta sarcina vieții, continuarea ei, foetusul dorit? Acesta este întrebarea, ochii profetului se îndreaptă cercetători spre noi cerându-ne ajutor și rezolvare.

O altă pasiune evidentă o are pictorul pentru soare, aer, natură, flori, dar mai ales pentru fluturi, simbol care reflectă ideea de libertate a spiritului. Iată "Idei care curg" (1970) în care bărbatul pansiv este invadat de zeci de fluturi de toate mărimile și culorile care îl incită, ca niște idei năstrușnice, pline de neastâmpăr. Cu un singur ochi spre noi filosoful ne scrutează critic: oare voi înțelegeți mesajul, ideile mele?

O poezie cu un fluture

autodafe

*de la un timp studiez cu atenție detalii,
mărunțișurile de la marginea nopții
de pildă acest fluture pierdut pe imensul
tabloului
în hârâitul mașinii de măcinat cafea
admirând singurătatea fratelui mai mare
ventilatorul din tavan
absent în lunga sa inutilă hibernare
ce timpuri erau când ceasurile
ticăiau ora 5
și apoi lascivul 6
mirosul de cafea, de cimbru sau de pește
afumat venea în cerul gurii
plin de flămânde vorbe...*

*a doua zi ai găsit în cana de cafea un
fluture,
cu aripile arse, la răsăritul soarelui*

A G

Îl putem vizualiza pe Elron în mod superficial lăsându-ne cuceriti doar de culoare și compoziție, dar filosofia sa rezidă în amănunte, în micile deviații de la marile povești ale umanității. Ca și la Delvaux sau Magritte spațiul pictural este un pretext pentru o fabulă care se petrece în prim plan, dar ecourile ei le găsim hăt departe în zarea unui orizont deranjat de produsele civilizației, sau uneori, voit adus în primul plan într-o totală disonanță cu subiectul tratat.

Iată de exemplu "Bucet într-un vas albastru" (1960). Pe o masă oarecare, o vază plină cu flori proaspăt culese radiază optimism, dar în planul doi peisajul

desenează un sat dezolant, părăsit, cu ziduri în descompunere.

Detectăm o prezență nebănuită, amenințătoare spectatorului, în prin plan lângă vaza albastră cu flori, cineva a adus o piatră aruncată de dușmanul invizibil și două cartușe care anulează reveria, suntem atrași la marginea unui conflict iminent.

Lydia ne conduce în atelierul lui Baruch. O cameră ordonată, împodobită cu afișe de la expoziții, gravuri, paleta sa și pensulele folosite așezate într-un vechi vas de ceramică. Lipsește doar șevaletul artistului, dar spiritul și ochiul său critic circulă printre obiectele casei și prin poveștile pline de suflet ale Lydiei.

Ne luăm rămas bun plini de impresii și cu foarte multe lucruri rămase neelucidate. Scriind aceste rânduri îmi dau seama că nu am atins subiectul metodei de lucru. Lydia îmi răspunde aproape instantaneu prin mail:

"Toate posibilitățile au fost folosite: Studiul unui model se putea limita la o impresie, când a remarcat o persoană, undeva, întâmplător! Avea o capacitate de a înregistra portretul unei persoane, ca un

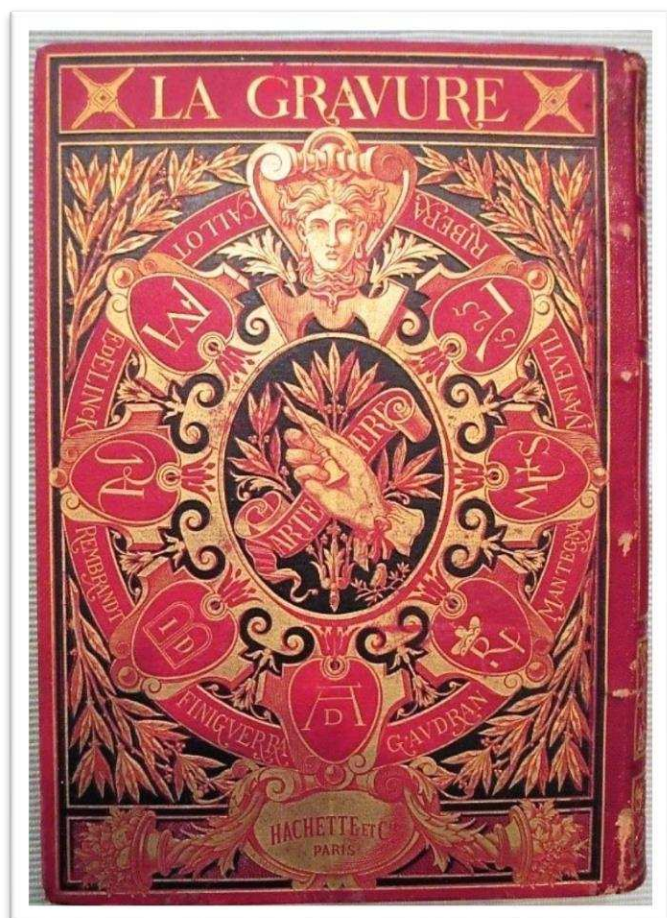
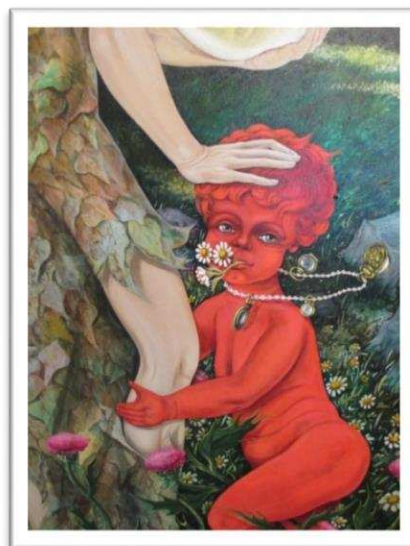
aparat de fotografiat! Schița uneori... chiar și pe un bilet de tramvai sau pe un șervețel la un restaurant. Avea la el și un bloc de schițe, mai ales când era departe de casă și știa că nu va putea ajunge curând la pânzele lui din atelier. Când lucra direct pe canvas, schița întâi cu crete colorate. În plus, avea pasiunea fotografiatului. Despre asta încă n-am vorbit".

În superba serie "Cele patru anotimpuri" al patrula panou "Iarna" ne intrigă în mod deosebit prin detaliile care sugerează închiderea ciclului în care însăși pictorul s-a născut, s-a maturizat și a îmbătrânit. Lângă pensule și vopsele se află paharul cu apă, nelipsita cartelă cu medicamente, mai zărim ceasul aproape de a bate ora 12, plasat pe o carte cu scoarțe roșii cu titlul "Viața Mea". Modelul cărții pictate există în biblioteca familiei, Lydia ne arată o carte superbă "La Gravure" - Editura Hachette, special achiziționată în acest scop.

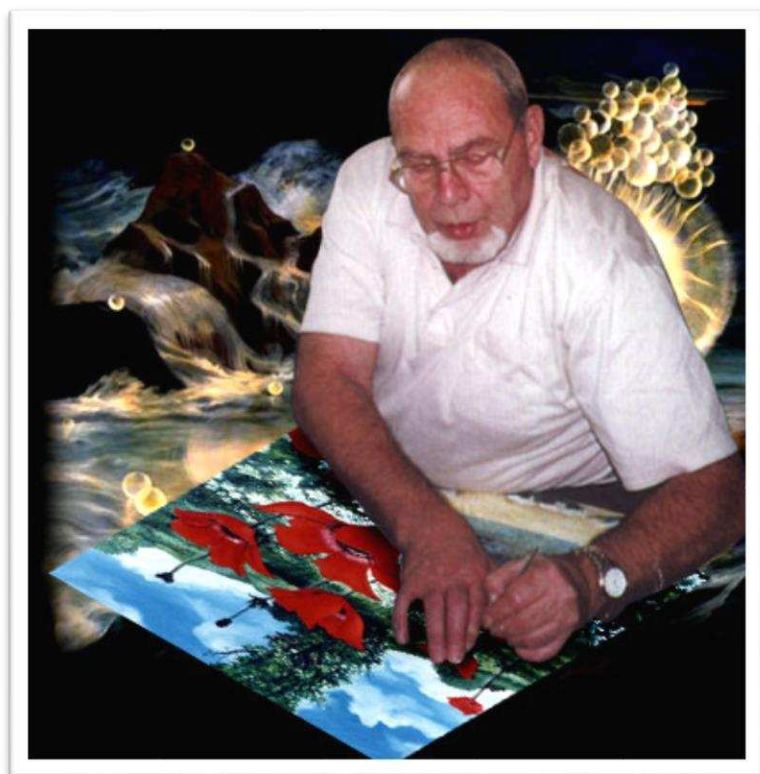
Simțindu-și sfârșitul Elron se pictează într-un tablou al despărțirii de cei dragi și de admiratorii artei sale. Iată-l culcat pe pământul verde, cu veșnica sa pensulă în mână, cu soția care îi aduce flori albe la o presupusă comemorare. Și el - Elron, ne privește cu mult umor, prin ochii săi plasați în tălpile pantofilor, curios și iscoditor ne face cu ochiul, parcă spunându-ne acum la

10 ani după dispariție: fiți atenți dragilor,
arta, visul și aventura noastră continuă.

Adrian Grauenfels - text si foto

Cu multumiri Lydiei Elron

Avem plăcerea să anunțăm apariția

sub îngrijirea lui
Adrian Grauenfels

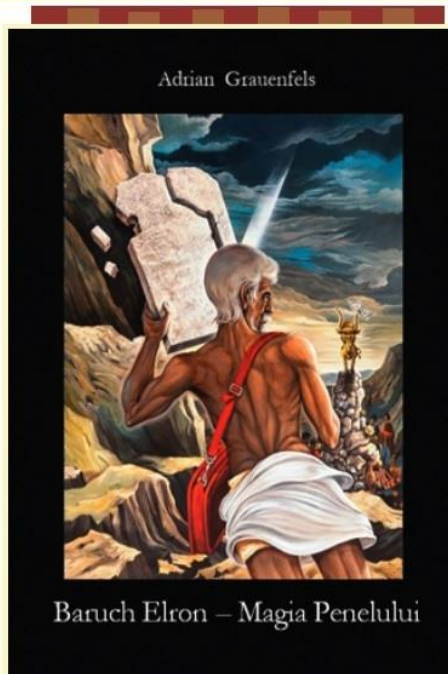
a albumului de artă

Baruch Elron
Magia Penelului

Prima carte în limba română
despre regretatul pictor

Cartea conține biografie, explicații,
referințe bibliografice • ilustrată cu o
bogată colecție de reproduceri color
realizate de **Sharri Rabbi**

Se poate procura de la Editura SAGA-Israel
tel: 0545-75.19.46 • Cost 150 șekeli

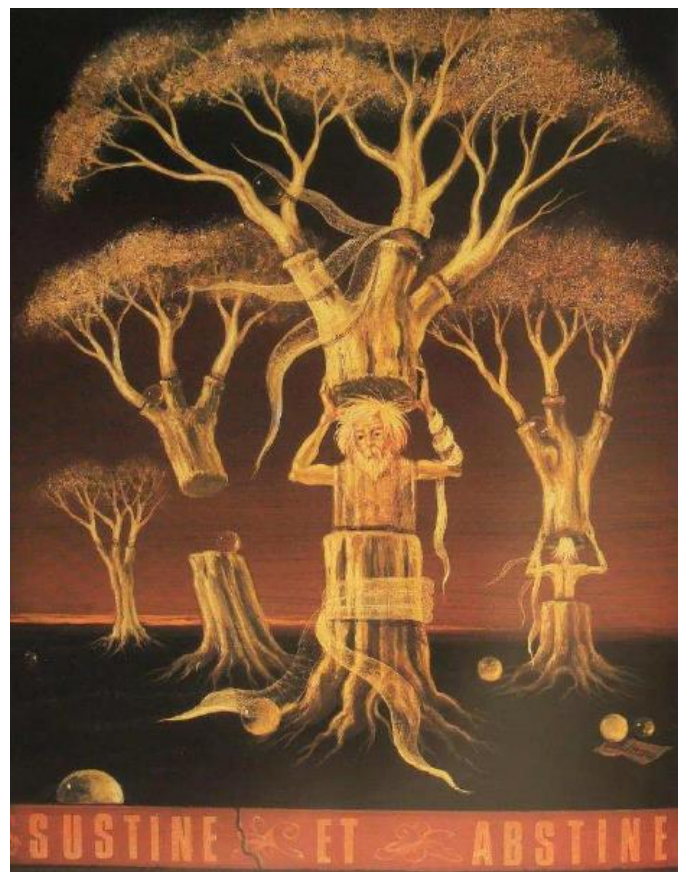
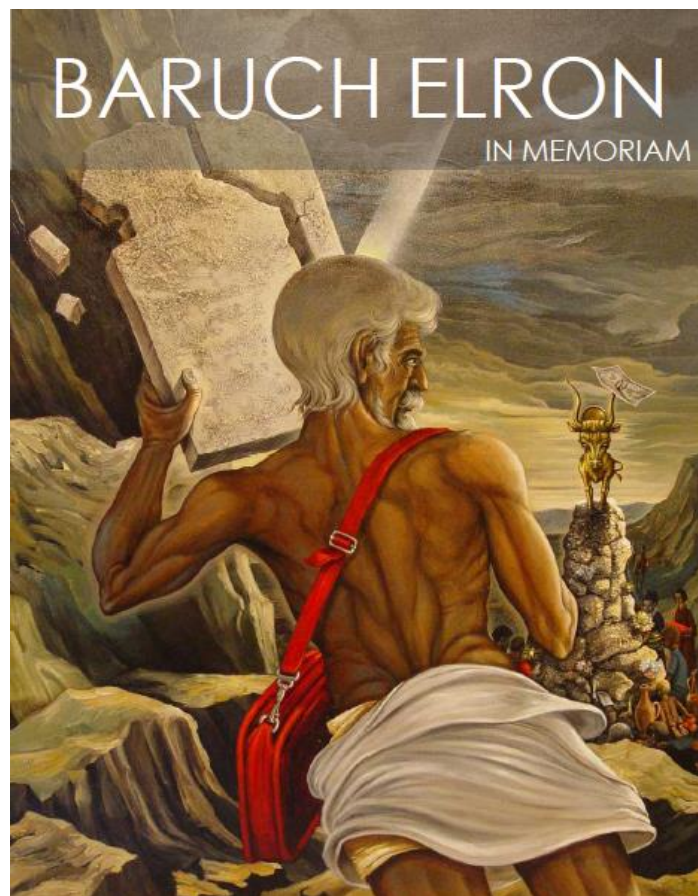
**Carte realizată în
condiții grafice de-
osebite**

IN MEMORIAM 2016

Coordonare și text: Adrian Grauenfels

În acest an 2016 comemorăm 10 ani de la dispariția regretatului pictor Baruch Elron (Barbu Teodorescu născut în 1934 la București). A învățat pictură la Academia Grigorescu sub îndrumarea marilor maeștri: Corneliu Baba, Ciucurencu, Jean Steriadi, Josef Molnar. Călătorește la Moscova, Praga și Budapesta, acolo colindă muzeele studiind pe marii maeștri. Doi ani mai târziu după căsătoria cu Lydia Elron, cei doi emigrează în Israel (1963).

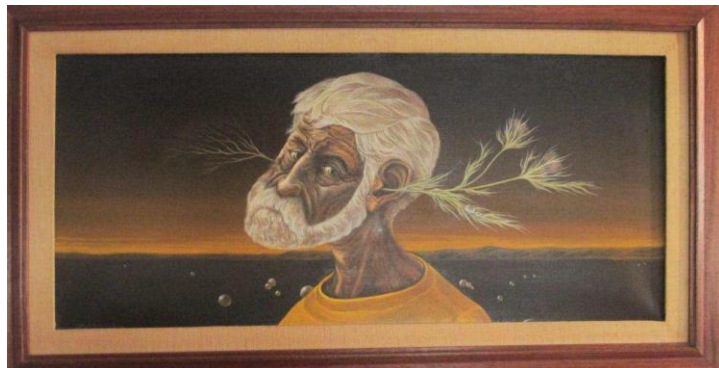
Autoritățile interzic scoaterea tablourilor din țară obligând pictorul să-și abandoneze munca făcută în România. În Israel viața nu le este ușoară. În trei războaie consecutive Elron este cheamat sub arme. După ce muncește în publicitate, face grafică de cărți și clasteroane pentru poliție, Elron decide să se dedice exclusiv picturii. Un Garcia Marquez al penelului Elron fluidizează timpul, produce himere, surrealism și un oniric care ne dă de gândit. Limbajul său pictorial este bazat pe simboluri internaționale actualizate și adaptate la realitatea modernă. Curând vom descoperi că la Elron coexistă două straturi ale realității; cea general acceptată peste care el va suprapune percepția sa personală. Dualitatea interpretării captează imediat atenția spectatorului. Prima expoziție solo o va deschide la Tel Aviv (1966), vor urma altele la New York (1967), Montreal și

Toronto (1969). Între 1974-1976 îl găsim la Salonul de Artă de la Koln, Germania. Gunter Ott, directorul Muzeului din Koln scrie în catalogul expoziției: "Bravura picturii evidențiază slăbiciunea umană, uneori miloasă, alteori negativă, o stare atât de curentă azi. Găsim la pictor obsesia curățeniei, aroganță, fraudă, sex, orgoliu, etc. Toate depășesc rutinele zilnice obișnuite, toate sunt trăsături etern umane". Vor urma alte expoziții solo prin marile orașe ale Germaniei. Deasemeni pictorul este invitat să expună în Franța, Austria, Italia, Belgia, Croația, Statele Unite și desigur Israel. Semnificativ este sejurul său în Belgia, în anii 60, când cunoaște pe pictorii Delvaux și pe Magritte. De la acesta din urmă Elron împrumută optimism și umor cu care va puncta multe din lucrările sale. Tablourile au un puternic impact vizual. Obiectele, animalele, personajele și peisajele sunt așezate fără o logică, nume sau vreo dorință ilustrativă. Covârșitor este efectul vizual căutat. Pictorul transformă întreaga lume într-o imagine voit realistă, mult mai reală și mai precisă decât natura observată. A fost considerat apropiat de marele Marc Chagall, ca și acesta Elron își află rădăcinile în iudaism și misticismul hasidic, ambele radiază căldură și o empatică înțelegere a lumii și a vieții.

Va activa ca președinte al Uniunii Artiștilor Israelieni (1985-1994). Predă pictură la Muzeul de Artă din Herzlia, la Casa Soldaților și la Universitatea Populară. Anul 1998 îi aduce un triumf personal, apare în prima sa expoziție în România, la Sala Radio, sub auspiciile Ministerului Culturii. În același an, Israelul îi oferă Premiul Jubileu pentru activitate artistică și culturală. În 2000, artistul este

evidențiat cu Premiul Special al Fondului Ianculovici din Haifa. Opere semnate de Elron sunt găsite azi în nenumărate muzee și colecții particulare din întreagă lume. A decedat la Tel Aviv în 2006 lăsând multe lucrări nefinisate.

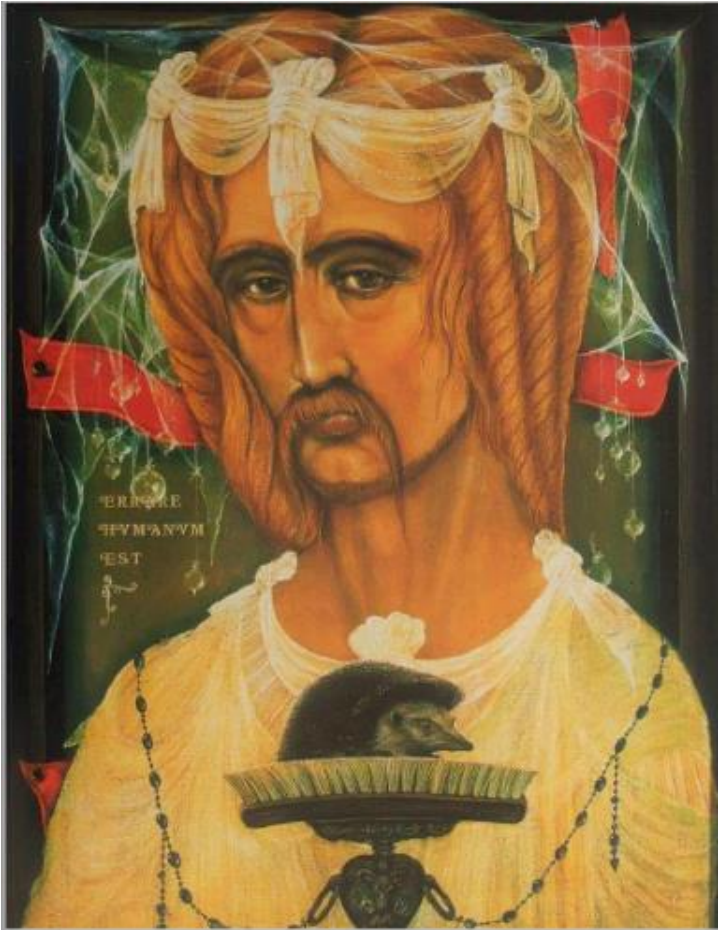

Cu originalitatea și spiritul sau artistic imaginativ, Elron a influențat puternic arta din Israel dar și cea din afară. Stilul Realist-Fantastic ține cont de environment, de condiția umană și comportamentul complex al semenilor săi. Elron caută să descifreze inima și sufletul subiectului. Estetica sa atinge acel moment magic când artistul găsește echilibrul dintre abstract și real, copilărie - bătrânețe, lumină - umbră, vis - realitate. Contrastul între Real și Ireal produce starea poetică a subiectelor astfel tratate. După cum spunea Elron cam 20% din timp oamenii îl petrec visând cu ochii deschiși. Aceasta se petrece datorită faptului că dimeniunile visului întrec capacitatea de a fi absorbit.

Tendința umană spre exagerare și grandoare ne împinge să dorim să captăm mai mult decât este practic posibil. Termenul Surrealism se poate aplica muncii lui Elron cu prudență. Componentă reală, palpabilă în lucrările sale - doza de supra-real - îl distanțează de rețetele lui Andre Breton postulate în Manifestul Suprarealist. Și totuși pictorul nu se detașează complet de

teorie ci va evita logica strictă a automatismului oniric, preferând conexiunile dintre trecut - prezent, fantezie - realitate, eliberate de orice convenții dogmatice.

este aruncat din burta balenei direct pe pe o plajă modernă poluată de sticle de bere și coca cola.

Baruch Elron | In Memoriam

7

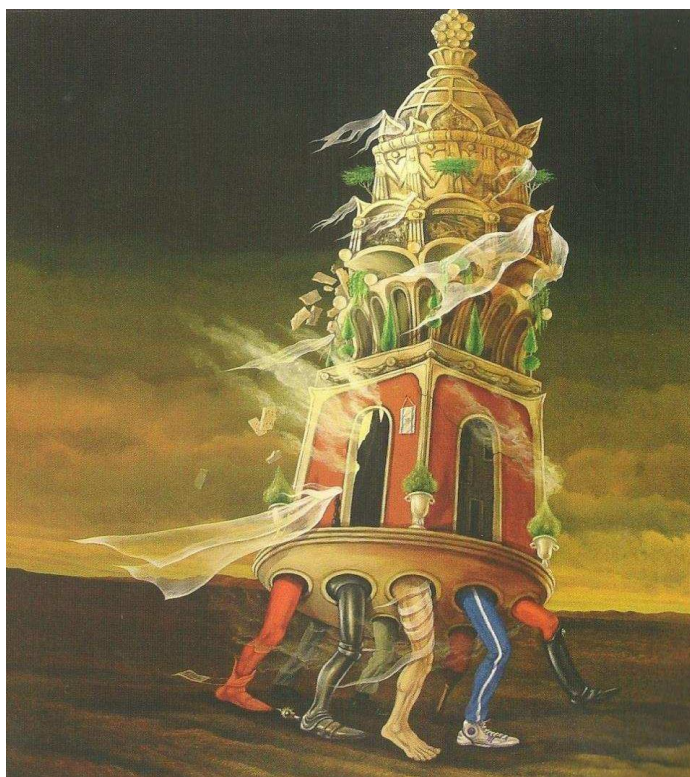
Subiecte Biblice, o viziune modernă, critică

Între 1997 și 2005 Elron produce o serie de picturi inspirate de personaje biblice plasate în complexul său temporal-filosofic în care fabula nu este captivă unui timp anume ci se repetă în lumea modernă, de zi de zi. Pictorul integrează memorii, asociații, cu motive personale, uneori simboluri și metafore care ne fac să zâmbim sau ne simțim jenați de impactul realității moderne asupra moralei generale. Un exemplu detașat de peisajul biblic consensual este Profetul Iona (1997). Iona

El profetul, este bine echipat pentru aventura marina, costumul de scafandru, tubul de oxigen și masca modernă ne indică evoluția poveștii spre prezent, chiar și balena vădit metalică, este segmentată ca un submarin care ne plimbă printre corali atacați de probleme ecologice. Tot din 1997 provine "Turnul Babel " o transpunere satirică a legendei.

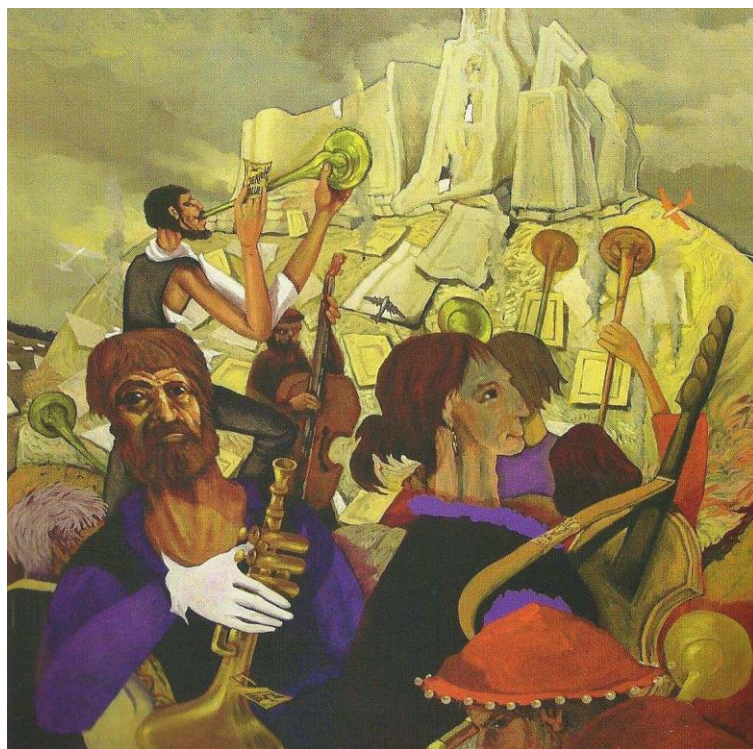
După Potop (Geneza, 11) urmașii lui Noe construiesc orașul Babilon și în el un turn imens în care toți vorbeau o singură limbă și practicau o religie falsă. Dumnezeu intervine, încurcă limbile, separă și împrăștie locuitorii pe tot pământul. Turnul

va fi ulterior distrus. În pictura lui Elron turnul o ia din loc pe cele 8 picioare diferite, denotând rasismul intercultural, iată piciorul gol al sclavului, altul este o proteză, vedem alte picioare în armuri medievale, în pantalonii clasei mijlocii, în cizme soldățești, ba chiar avem și un picior sportiv cu pantofi Adidas. Celebrele grădini suspendate au fost înlocuite cu ghivece modeste și cu pomișori fragili plasați spre canopia imposibilei construcții care o ia din loc dezintegrându-se așa cum s-a întâmplat în antichitate. Doar steagul Israelului agățat la una din intrări ne aduce aminte că și actualul Babilon Israelian este amenințat de dispariție.

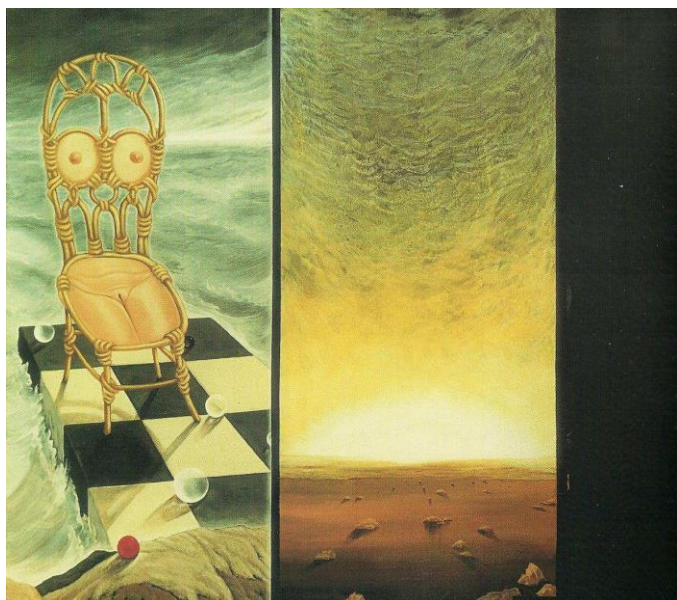

În tabloul *Zidurile Jerihonului* (2005), zidurile orașului stau în picioare în ciuda formației de jazz care ar trebui să distrugă orașul biblic.

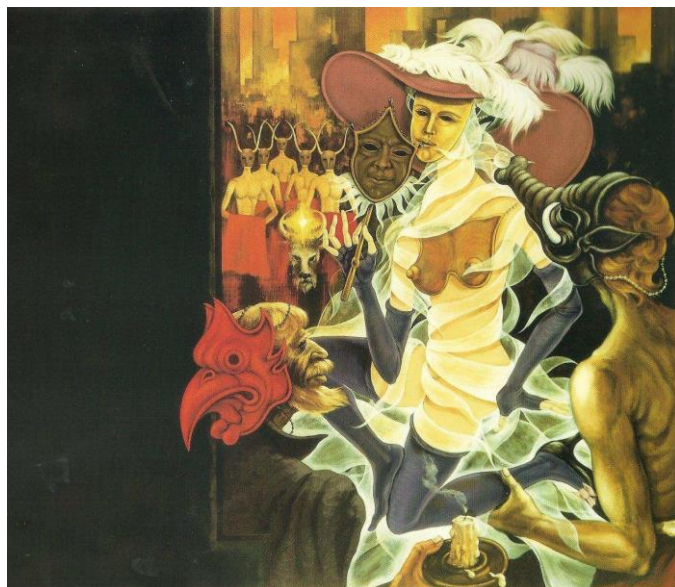
La scenă participă câteva avioane minuscule, efectul lor distructiv rămâne probabil marginal. În primul plan trei personaje (cel din stânga, liderul Yoshua) par a renunța la muzică, privirile lor sunt descurajate, efortul distructiv pomenit în Biblie prin sunarea trompetelor, nu se petrece.

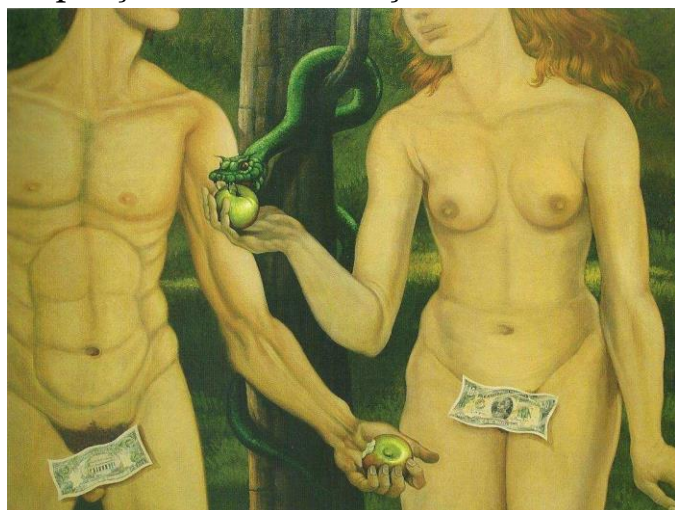
O lucrare de mari proporții este diptichul *Sodoma & Gomora* care propune o continuare poveștii biblice. În capitolul Facerea, Avraham, părintele evreilor aude că nepotul sau Lot a fost luat prizonier iar regele Bera a fost jefuit de Sodomiiți. Dumnezeu apare în fața lui Avraham: " Voi distruge Sodoma și Gomora, pentru fărădelegile care se întâmplă în cele două cetăți".

coc ideologiile și desfrâul primului plan. Nici vorbă de cei dreپți, lumânarea se stinge... petrecerea este în toi.

Privirea se mută apoi spre stânga, un panou negru sugerează întunericul distrugerii totale dar speranța există jos, în forma unui ou care ne conduce spre ruinelor orașelor dispărute, acum un ținut deșertic până departe la orizont. În ultimul panou, Elron plasează pe femeia lui Lot cea din sare, pusă pe o tablă de șah care plutește pe Marea Moartă, stâncile acoperite de sare cât și scaunul - obiect - femeie vorbesc de o resurrecție a decăderii morale la care umanii nu pot și nu vor să renunțe.

Avraham, amintindu-și că Lot este în Sodoma, se târguie cu Dumnezeu: dacă vor fi zece dreپți în Sodoma, să nu-l pedepsească pe Lot împreună cu păcătoșii. Așa că doi îngeri sunt trimiși la Sodoma în căutare de oameni dreپți. Ei au fost primiți în casa lui Lot, care le-a dat de mâncare. Însă sodomiții, auzind că Lot a găzduit niște străini, au venit la casa lui ca să-i facă prizonieri pe cei doi îngeri, dar aceștia îi orbiră pe toți cei care veniseră la poarta lui Lot. Îngerii i-au luat pe Lot și pe soția sa și pe cele două fiice ale lor și au plecat din Sodoma, care începuse a fi acoperită de o ploaie de pucioasă și foc. Femeia lui Lot, care a privit în urmă, ignorând sfatului îngerilor, a fost prefăcută într-un stâlp de sare (Facerea 19:1-26). Cum limba ebraică se scrie și se citește de la dreapta la stânga, la fel Elron așează panourile alegoriei în această ordine. Prima secțiune descrie desfrâul și decăderea locuitorilor care poartă măști, coarne, pălării cu pene într-o sugerată orgie care irită zeii. Orașul din spate are trăsături geometrice, capitaliste, industriale, acolo se

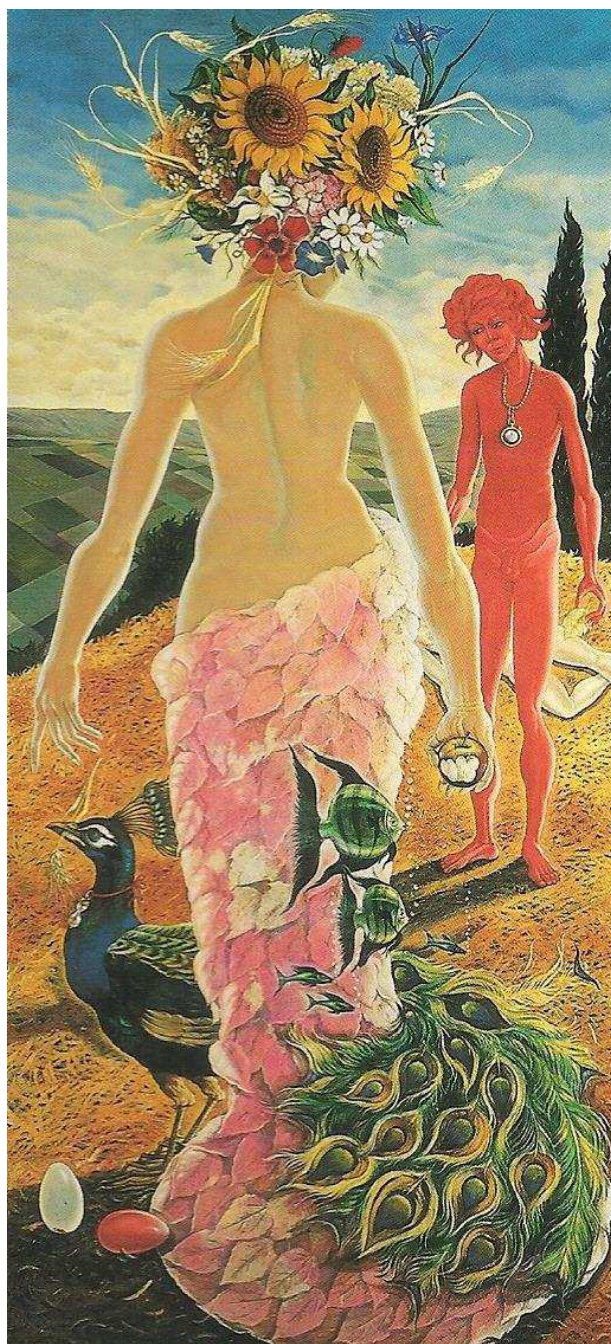
Iată cuplul Adam și Eva (1989). Într-un Gan Eden neelaborat, cei doi eroi negociază lângă pomul cunoașterii despuiat de frunzele de smochin, pomenite de biblie. Tentația a fost de mult gustată, naivul consumat, șarpele propune un alt măr, dar trocul este imposibil acum când lucrurile se rezolvă numai cu bacnote - de preferință dolari - iată noul idol al civilizației noastre consumeriste.

Cele 4 Anotimpuri

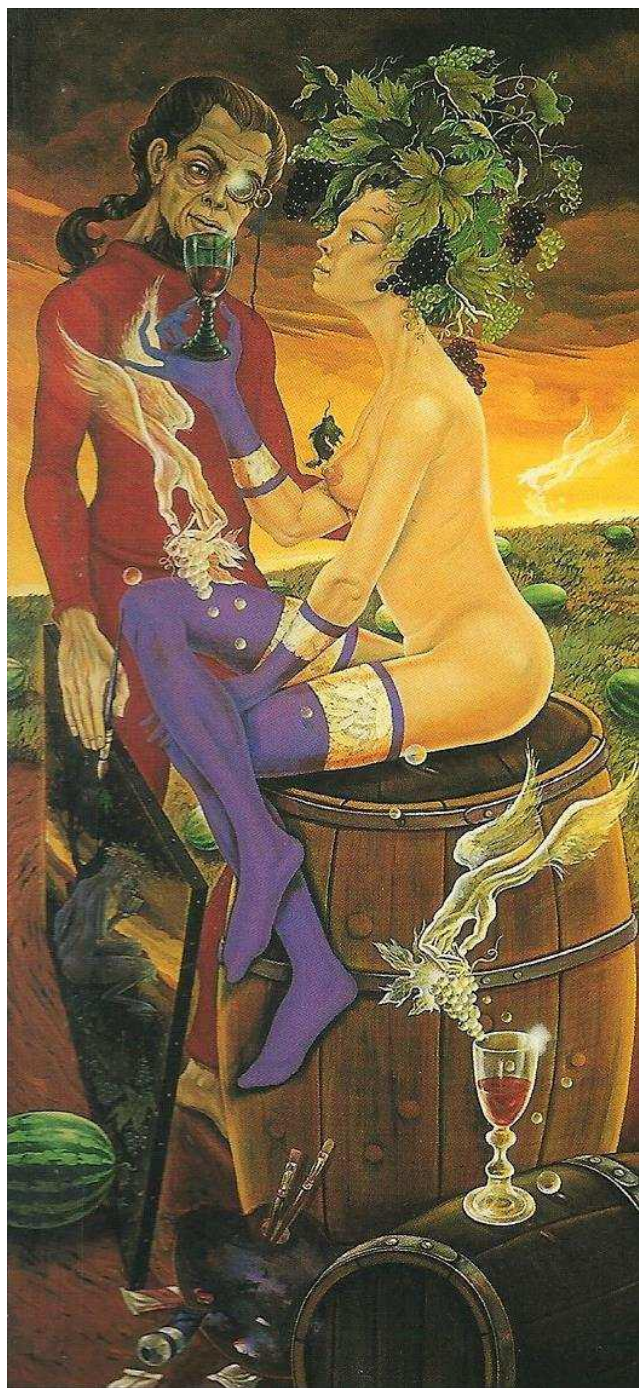

Apoteoza acestei serii este ciclul celor 4 anotimpuri. Fiecare tablou (de dimensiuni mari, 90 x 200 cm) tratează metamorfoza omului și a naturii. Am avut plăcerea să le vizionez pe viu în casa doamnei Elron. Una câte una...

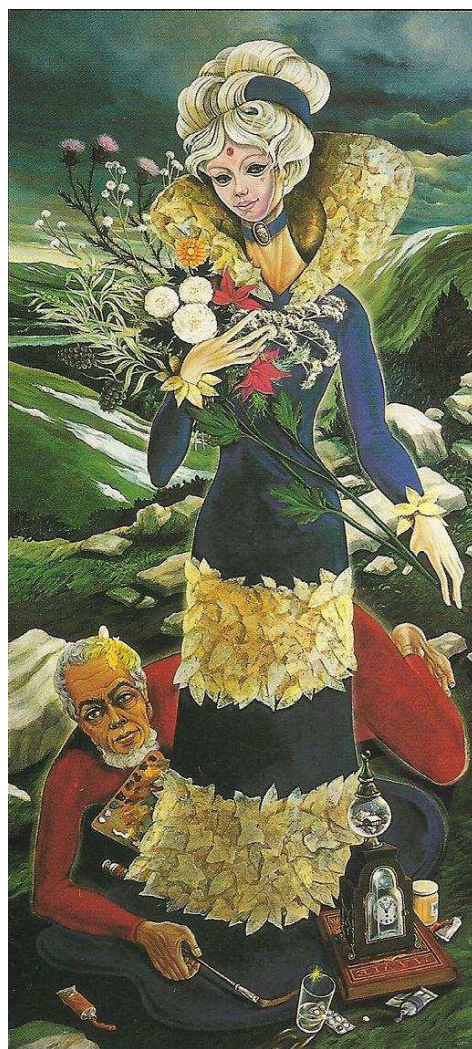
Primăvara, în care totul este în floare, păsări vesele traversează un cer albastru fără nori, iar tânăra femeie concepe o nouă viață, de picior i se agață un prim nou născut. În zare câmpuri bine lucrate asigură hrana și speranțele de viitor.

Și iată vine vara, copilul roșu a crescut, apar tendințe materialiste sugerate de medalionul - ceas agățat de un lanț de aur la gâtul băiatului, de peștii exotici, iar mama este o Evă care ascunde mărul din care a mușcat cândva de mult, într-un timp cuantificat de clepsidra de la gâtul păunului opulent care produce ouă diferit genetice, albe și roșii, care pregătesc tranziția spre toamnă.

Tănărul nostru a devenit un pictor matur, este pregătit cu pensule și culori să finiseze un tablou sumbru dar în lanul cu pepeni copti, printre butoaie cu vin roșu nou, apare ea femeia tuturor tentațiilor orbindu-l cu frumusețea ei coaptă, tomnatică, elegantă. În final iată panoul „Iarna” cu cer înnoirat, pictorul este același Elron cucerit de femeie care se ascunde după o mască, amândoi în vârstă, el poartă barbă. Lângă pensule și vopsele se află paharul cu apă, nelipsita cartelă cu medicamente. Așezat pe pământul rece, la picioarele femeii finisează întreaga alegorie a naturii noastre defecte, autoritară, arogantă, temporal finită după cum sugerează ceasul mecanic plasat pe cartea numită "Ma Vie".

Timpul

Invenție umană, timpul ne frământă și ne intrigă. Ireversibilul în balanță cu infinitatea lui. La Elron fiecare tablou are un timp și un ritm al său. Timpul inovează, uneori se lasă împrumutat, este un timp de grație în care ne strecurăm grăbiți:

*Timpul, bătrâne nomad nu stă pe loc
Ți-ai urnit carvana pentru o singură zi?
(Ralph Hodson)*

În Israel timpurile se schimbă brusc. Bunicii trăiesc în viitor. Nepoții consumă tranziția de la ziua trecută la prezentul fluid. O sinteză a vieții o găsim în pictura "Natură moartă cu un craniu". În atelierul litografului un craniu ține deschisă agenda unei vieți, pe masa de lucru zărim scule diverse: acul de gravat, compasul pentru măsurat, medalionul cu poza cuiva din familie, fluturi și gândăcei cândva model, circulă liberi în planul vizual. Și iată-l, în prim plan metronomul vieții: orologiul artistului, timpul a fost epuizat, viața s-a oprit aici.

*Pe orbita Lunii
se înșiră cele mai frumoase cuvinte
numele pomilor
numărul bățăilor de inimă
mirosul cafelei
palma ta în care ghicesc norii
cântecul muezinului în deșert
cele 300 zâmbete ale copilului
laptele matern
gustul primului sărut.*

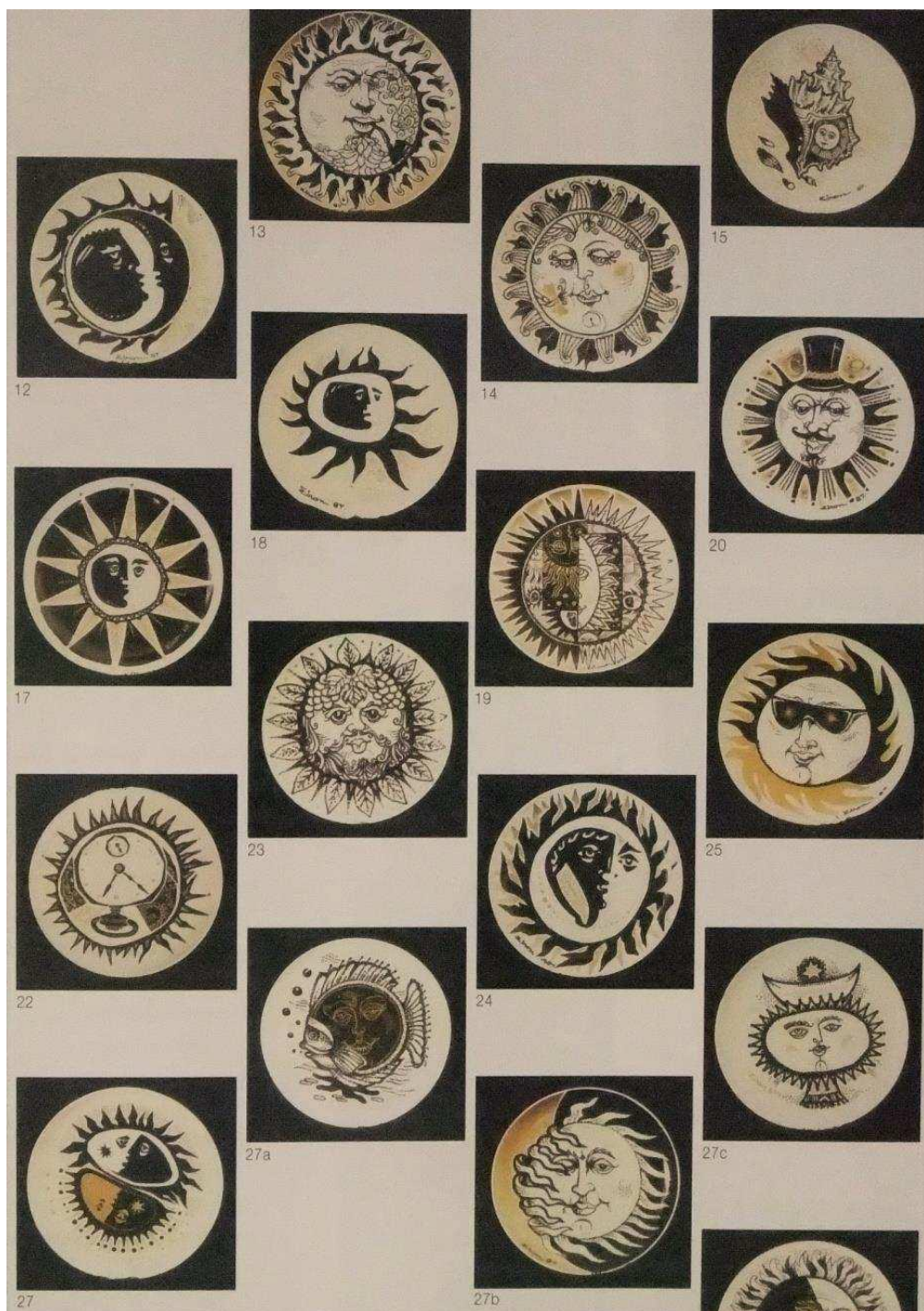

Soarele / Umbra - simboluri la Elron

În anul 1980 Elron produce o serie de farfurii din ceramică pe care aplică alb, negru și aur. Subiectul este Soarele făcătorul de lumină, producătorul de umbre. Desigur umorul nu lipsește, fiecare farfurie conține un soare jucăuș, metamorfozat în clown, în Meduza Gorgona, în ceas cu raze, personaj cu mustați și joben, uneori e în flăcări, sau protejat de ochelari de soare, sau angajat într-un sărut cu sora sa Luna. Excelent realizate ele amintesc zicerea lui Platon: "Lumina este umbra lui Dumnezeu". Contrastele sunt și ele bine pronunțate, urmând principiul enunțat de Goethe: "Unde lumina e mai puternică, umbra este mai adâncă". Mulți pictori au folosit jocul luminii și al umbrei ca să creeze atmosferă sau tensiunea necesară. În cartea "Omul și simbolurile sale" Jung dedică un capitol întreg subiectului umbră. Jung susține că în orice persoană există o conștiință aprinsă, luminată, dar o parte din ea rămâne în subconștient, stinsă, în deplin întuneric. Partea instinctivă, primitivă a individului reprezintă balansul egoului între

conștient/inconștient. Umbra ne spune Jung se întreține din factorii colectivi care sunt exteriori individului.

Este partea personalității pe care noi umanii ne temem să o vedem. Când ne privim umbra ne cercetăm pe noi înșine. Un interesant tablou este "Lumea ca o scenă": Două umbre șed pe o bancă, bărbatul pare a fi un Arlechin, poartă o mască, la fel și femeia pe care o ține de mână. Ambii au măști și pantofi reali. Dar trupurile sunt umbrele personajelor care lipsesc din scenă. Măștile lor sunt Comedia și Tragedia, combinația lor sugerează complexitatea existenței umane.

12- **Adrian Grauenfels: Baruch Elron – Magia picturii**, carte de arta , 100 pagini, cartonata , A4, 2017, ilustratii color , text explicativ. Fotografii: Benni Sharri Rabbi. Coperta- Elron: Moise sparge tablele legii - Pret 150 sekeli.

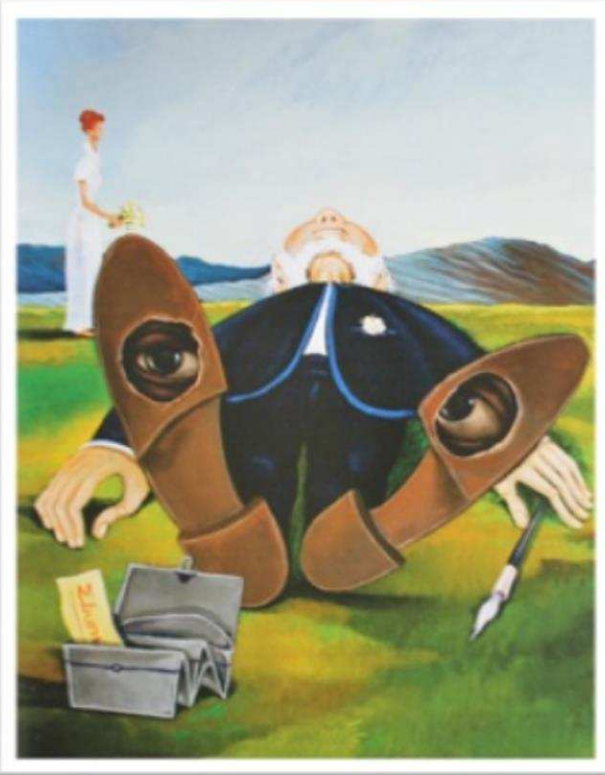
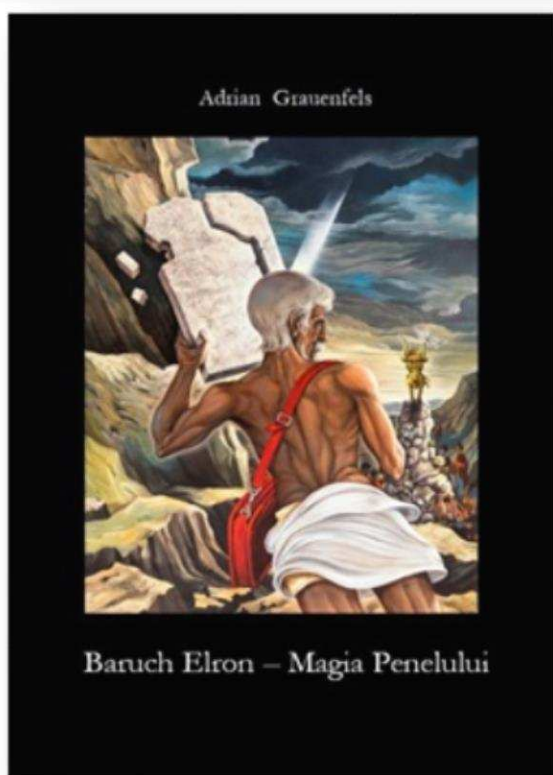
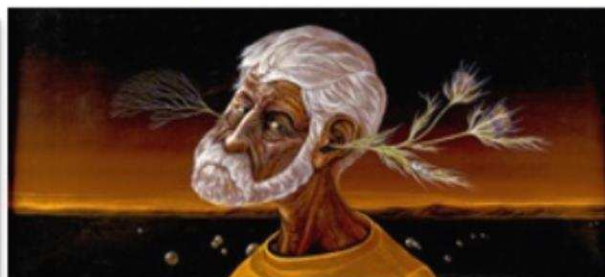
Cuvânt înainte

Ne bucură oportunitatea de a edita și tipări o primă carte despre pictorul Baruch Elron, în limba Română, aici în Israel, țara în care din anul 1963, artistul a produs o operă monumentală care se cere studiată, interpretată și apreciată. În anii care au urmat decesului pictorului am fost martorii unei continue creșteri a interesului publicului local și internațional, pentru opera sa specială, inedită.

Este un fenomen bine cunoscut: ca mulți alți artiști Elron își câștigă recunoașterea și gloria în timpul vieții sale.

Dar marele impact cultural se produce mai târziu (ca la El Greco, Van Gogh). Conștiința colectivă, toată cultura în general, are nevoie de o sedimentare a percepției și o digerare a noului, al neconvenționalului care nu se sincronizează neapărat cu viața biologică a artistului. Acesta este și cazul lui Elron, a cărui faimă se răspândește într-un crescendo universal și cucerește un public larg, intrigat și fermecat de multiplele mesaje ale unui artist deosebit pe care încercăm să-l prezentăm în cartea de față, prima realizată în limba română.

"Baruch Elron-Magia penelului"

43 ani de la concept la realizare

vernisajul expoziției Baruch Elron la ICR-Tel Aviv

Sarbătorind ziua Națională a României la ICR Tel Aviv, am avut plăcerea să particip la vernisajul expoziției de pictură "Baruch Elron - Magia Penelului" și la lansarea cărții de artă cu același nume, finisată în Noiembrie 2017. Într-o sală arhiplină, bogat decorată cu tablourile și desenele lui Baruch Elron, publicul a putut lua contact cu arta sa, care atinge toate fațetele și aspectele vieții în Israelul frământat, în care trăim. Pictura sa este mentală, filosofică, uneori suprealistă, alteori satirică, plină de un umor cuceritor, inspirată din istoria locurilor și din legende biblice. Toate pânzele sunt executate cu precizie și talent de "mâna" unui mare maestru. Seara a început cu prezentarea doamnei dr. Dalia Hakker care a trecut în revistă munca pictorului, subliniind mesajele și simbolurile majore găsite în opera lui Elron.

În expunerea mea despre procesul de producere a cărții "Magia penelului" - Editura Saga 2017, mi-am permis să mă întorc cu 43 de ani în urmă până la prima mea întâlnire cu arta lui Baruch. Ea are loc în anul 1974 - în casa din Ramat Gan a familiei dr. Teodor și Lydia Coman (părinții soției mele Marga). Se găseau în colecția dr. Coman două picturi semnate de Elron - alături de altele: Perahim, Propes și alți artiști israelieni. Am remarcat imediat un tablou suprealist excepțional: din capete despicate se nașteau idei, materializate în trupuri care zburau pe fondul unui deșert biblic. Această pictură a fost pentru mine o revelație - nu cunoșteam suprealismul, nici avangardele bine ascunse de comuniști care nu știau cum să explice oniric, imaginarul, magia... o artă total opusă ideologiei lor sterile și pragmatice. Atras de acest prim contact cu artă modernă am început să studiez din cărți istoria artelor în România și drumul unor artiști evrei spre Israel.

Azi putem declara cu certitudine că Baruch Elron este continuatorul marilor artiști plastici Iosif Iser, Arthur Segal, Max Maxy, Marcel Iancu, Jean David, Victor Brauner, Jules Perahim.

Au trecut 40 de ani, când, în anul 2014 descopăr întâmplător articolul doctorului Dorel Schor "Omul cu mască" - în care Schor și el amator și critic de artă, pomeneste de Elron și de autoportretul său excepțional "Om cu mască",

produs în timpul războiului din Golf, când rachetele lui Saddam Hussein cădeau peste Ramat Gan și Tel Aviv. Mesajul este simplu: Pictorul nu poate sista arta sa, o va exercita chiar și în timp de război, chiar nevoit fiind să poarte masca de gaze pe față.

Doi ani mai târziu, o descopăr pe Lydia, soția lui Baruch, vorbind într-un film lansat pe Youtube despre pictorul Elron. Entuziasmat de opera acestuia, produc o broșură electronică care circulă și azi pe net, cu numele "In memoriam Baruch Elron". Astfel am cunoscut-o personal pe doamna Elron. A urmat în Mai 2016 - prima vizită la familia Elron acasă, când grație Lydiei, am văzut atelierul lui Baruch, colecția de picturi, și astfel am descoperit o gazdă excepțională, o persoană delicată, plăcută, total înrolată în îngrijiri și preservării artei soțului său.

Nu pot să nu amintesc emoția la vederea atelierului său de pictură, o camera simplă cu o fereastră care dă spre Bulevardul Chen, un atelier funcțional, modest, dar plin cu amintiri și obiectele

necesare meseriei.

Decidem atunci, pe loc, să producem o carte în limba română, bazată pe materiale existente, pe relatările Lydiei despre maestrul, dar și pe fotografiile excelente, de înaltă rezoluție, realizate de fotografii Sharri Rabbi. Instantaneu, constat că Lydia este un nesecat izvor de informații și emoții, o persoană pedantă, atentă la detalii, perfecționistă, un partener ideal de lucru care îmi oferă toate materialele necesare producerii "Magiei". Foarte utile au fost cartea dr. Miriam Or - "The Magical World of Baruch Elron" cât și cărți în limba spaniolă apărute la Editura Niram - Spania. Acolo am găsit nenumărate aprecieri și critici din presa

Adrian Grauenfels

Baruch Elron - Magia Penelului

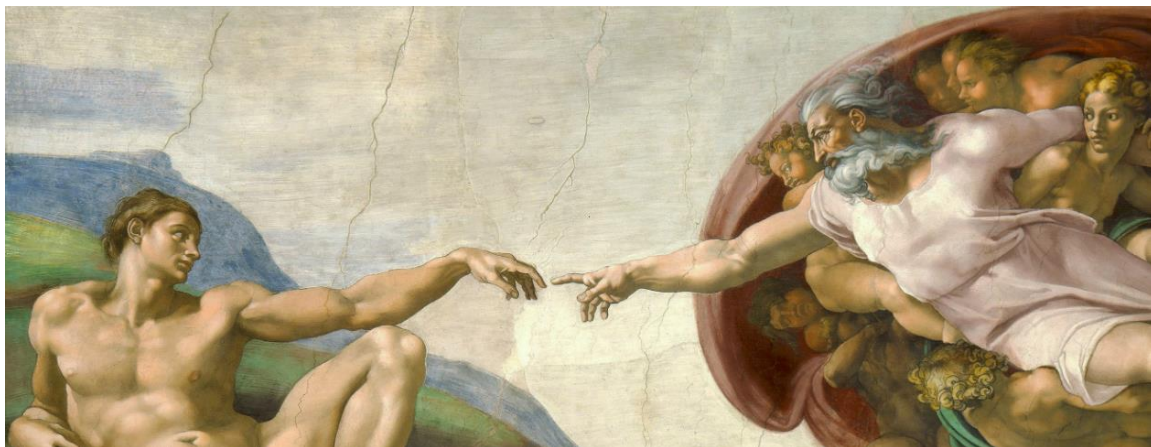
vremii, care aruncă lumină asupra artistului. Lucrând la biografia lui Baruch, descopăr numeroase paralelisme cu biografia poetului israelian Yehuda Amichai, (1924 - 2000) născut cu 10 ani înainte de Elron (1934 - 2006), amândoi israelieni patrioți, soldați, iubitori ai Bibliei, ai Ierusalimului, fiecare un mare maestru în spațiul artei sale. Nu pot rezista tentației și decid să însoțesc textul cărții mele cu traduceri relevante din Amichai.

Aventurile producției

După câteva luni dedicate studiului și preparării textului care însoțește partea vizuală, descopăr că nu textul este cel dificil în producția unei cărți de artă, ci tehnoredactarea, paginarea, și mai ales reproducerea color care dau de furcă editorului și tipografiei. Începem o lungă și obositoare perioadă de încercări și probe pe diverse calități de hârtie. Apar curând probleme legate de reproducerea corectă a culorilor, realizăm că temperatura și umiditatea verii israeliene influențează fidelitatea, consistența rezultatelor - de la zi la zi calitatea reproducerilor diferă. Devine clară nevoia de ajustări a mediei digitale, așa că îl alertăm pe Sharri Rabbi, fotografii ediției, care ne ajută la reglarea corectă a paletelor de culori. Și reușim. Apoi a urmat legarea, fiind vorba de o carte cu foi groase, grele, este nevoie o legătură rezistentă, deci aducem din Germania un lipici special, care trece cu bine probele mecanice. Cartea a fost gata la timp.

În continuarea serii am vizionat un video-film excelent, realizat de Sharri Rabbi, însoțit de muzica preferată de Baruch Elron: Johann Sebastian Bach. În final, doamna Elron a vorbit publicului și a mulțumit călduros celor care au ajutat la reușita evenimentului. Aduș și eu mulțumiri doamnei Elron pentru privilegiul oferit editurii Saga în producția cărții "Magia penelului" expertiza și inestimabilul efort depus de domnia sa în toate etapele proiectului.

Leonard Bernstein

KADDISH

Traducere: ©Adrian Grauenfels

Desene: Baruch Elron

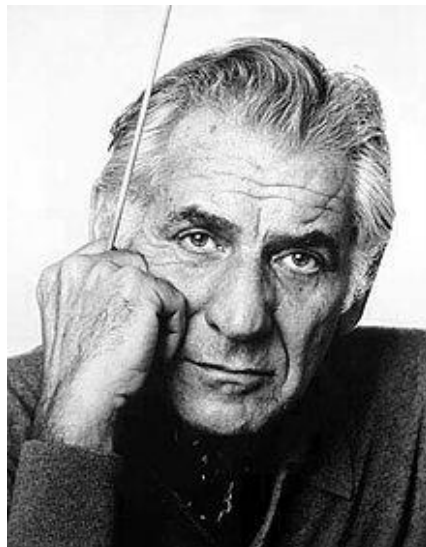

<https://www.youtube.com/watch?v=jX1exz7eORo>

Invocație

Nator:

O Tată al meu, ancestral, adorat,
dezamăgit și singur, Tată:
Înșelat și respins stăpân al universului:
Supărată, ridată majestate:
Stăpân frumos, iubit gelos:
Vreau să mă rog.
Vreau să recit Kaddish.
Kaddishul meu, stăpân atotputernic.
Nimeni altul nu-l va spune după mine.
Am atât de puțin timp, Tu bine știi.
Cât de departe e sfârșitul meu? peste o clipă?
O oră poate?
Am oare timp să întreb o întrebare?
Se poate întâmpla aici, în timp ce ne rugăm,
Sfârșitul meu poate veni deodată
Curmând a noastră rugă în onoarea-ți.
Oricât de puțin timp mi-a rămas, cât spiritul mi-e treaz
Voi rosti ultimul Kaddish pentru Tine,
Pentru mine,
Și pentru toți cei iubiți
Aici în casa asta sfântă
vreau să mă rog, timpul e scurt
E timpul să rostesc "Kaddish".

Kaddish 1

“Preamărit ...și sfințit ...
Să fie numele Tău cel mare...

Amen

Cor

Preamărit și sfințit fie numele Său cel mare.

Amen

în lumea pe care a zidit-o
după voia Sa.

Statornicească-se împărăția Sa

În viața voastră și în zilele voastre,
și în lungul vieții întregii case a lui Israel,
curând și în vreme apropiată
și spuneți Amen!

Fie numele Său cel mare binecuvântat
în veci și în vecii vecilor.

Binecuvântat, slăvit, înălțat,

ridicat, mărit, glorificat,

lăudat fie numele celui Sfânt

binecuvântat fie El,

care este mai presus de orice laudă,

cântare, slavă și mângâiere,

ce s-ar putea striga în lume

și ziceți Amen!

Reverse-se o pace desăvârșită

din cer, și viață asupra noastră

și asupra întregului Israel

și ziceți Amen!

Naratorul:

Amen, Amen

ai auzit asta Tată?

Că pacea va coborâ asupra noastră?

Amen

D-zeule mare,

Tu care faci pace în ceruri,

Care faci soarele să răsară și seara să coboare

Desigur poți făcea

Ordine și aici, jos

Pe planeta asta rătăcită

Și noi vom spune din nou
Amen

Corul:

El care face pace în înălțimi,
Să facă pace și pentru noi
Pentru tot Israelul
Și vom spune Amen.

Din Torah

Naratorul:

Cu Amen pe buze. Mă îndrept
Spre tine Tată, nu cu frică,
Ci cu o respectoasă furie.
Căci scurt e timpul meu
Nu îmi recunoști vocea?
Să mă prezint din nou?
Sunt trandafirul văilor
Una din scânteile cioplite în Omul
Pe care l-ai creat
Țintind eternul din el.
Ești sigur că îți amintești Tată?
Scânteia care privește zorii care vin
Și care refuză să moară, care
Îți recunoaște vocea, caută mila ta.
Întodeauna mi-ai ascultat vocea,
Întotdeauna mi-ai răspuns
Cu un curcubeu, cu o cioară, o plagă...orice.
Dar acum. .. tăcere. Nu-mi spui nimic.
Mă auzi Tată? Tu știi cine sunt:
Imaginea ta. Încăpățânata ta reflexie.
Acest om, e sfărâmat, stins, anulat.
Acum fuge eliberat, liber să mizeze
Cu focul cel proaspăt descoperit, setos de moarte,
Voluptoasă, completa și definitivă moarte.
Stăpân al armilor te chem la judecată!
Ai permis, ai îngăduit ...cu mana cerească, cu focul sfânt
Tu ceri credință, unde e credința ta?
De ce ne-ai luat curcubeul frăției,
Frumosul arc ce-ți colora degetul
Ca să-ți amintească să nu-ți uiți promisiunea?

“ Arcul meu tâșnește din nori, ca dovadă a frăției eterne...

Îl voi vedea și voi ști că-i pe vecie”.

Asta e legământ? Tu te tocmești cu omul!

Dumnezeu de tablă. Legământul tău e o tinichea ...

Se face pulbere în mâna-mi.

Unde e acum credința – a Ta sau a mea?

Corul:

Amen , Amen , amen...

Iartă-mă Tată, Am fost nebun, de la fierbințeală

Te-am jignit? Iartă-mă!

Am uitat, Tu ești fragil, și Tu

Dar ai greșit primul, creând

Omul după chipul tău, delicat

Slab, gata să cadă.

D-zeu drag, cât de mult suferi,

Atât de departe, singur, privind cu tristețe

Creația ta: acest biped fragil, stupid, mortal.

Kaddish 2

Naratorul:

Tată îndurerat.

Dacă te-aș putea alinta, lua în brațe...

Să te leagăn și să adormi.

Sprana solo și corul femeilor:

“Preamărit și sfințit fie numele Său cel mare.

Amen

în lumea pe care a zidit-o

după voia Sa.

Statorniceasca-se împărăția Sa

În viața voastră și în zilele voastre,

și în lungul vieții întregii case a lui Israel,

curând și în vreme apropiată

și spuneți Amen!

Fie numele Său cel mare binecuvântat

în veci și în vecii vecilor.

Binecuvântat, slăvit, înălțat,
ridicat, mărit, glorificat,
lăudat fie numele celui Sfânt
binecuvântat fie El,
care este mai presus de orice laudă,
cântare, slavă și mângâiere,
ce s-ar putea striga în lume
și ziceți Amen!
Reverse-se o pace desăvârșită
din cer, și viață asupra noastră
și asupra întregului Israel;
și ziceți Amen.
El care face pace în înălțimi,
Să facă pace peste noi
Și peste tot Israelul
Și ziceți Amen.

Naratorul:

Să-ți povestesc despre alte stele,
Care merită iubirea ta,
planete care nu-s rușine, greață, dezamăgire?
O planetă de care să fi mândru?
Sper că ele există, Tată.
Ce milă mă cuprinde...
Cât de mult trebuie să doară eșecul zeilor
Cu greu eu vorbesc.
Consolare..mărire, sfințire...
Odihnește-te Tată. Dormi, visează.
Lasă-mă să Țes eu visul tău, să-l urzesc
Pentru tine, pe cât îmi va sta în putere.
Și poate că în vis, te pot ajuta să găsești
Imaginea ta cea bună
și te voi iubi din nou.
Te voi purta spre steaua Ta cea mai dragă,
În lumea care merită facerea ta.
Să ne facem o zi liberă, de sărbătoare,
Mână în mână, neastâmpărați cum sunt copiii
Să privim minunea, cu ochii deschiși
Perfecta facere a acestei lumi...

Scherzo

Naratorul:

Deci asta este împărăția Cerurilor, Tată
Așa cum ai construit-o.
Cu toate scenele intacte:
Oițele sunt libere la păscut. Grânele se coc.
Dansează razele de soare.
Dar ceva nu e în regulă
Lumina: slabă, aerul stătut
Știi ce nu merge? Nu avem nimic de sperat.
Nu ai unde merge.
Nimic de știut.
Asta e creația ta regească? După chipul tău?
Ești întruchiparea calmului, dar
și clocotul furiei.
Eu le știu pe toate. Așa m-am născut
Ești speranță dar regret totodată
Eu știu. Pe mine mă regreți.
Pe toate celelalte nu. Sunt ele perfecte?
Pe ele nu le atinge regretul tău.
Ele nu există, chiar ani lumină de-am visa.
Hai, aruncă-mă înapoi pe planeta regretului,
Să ne întoarcem Tată,
la locul unde visul devine realitate
Și durerea posibilă, atât de vie
Încât și Tu vei fi silit să recunoști, să o crezi.

Durere va arăta chipul tău.
Acum îți voi arăta un vis de neuitat.
Minuni adevărate! jonglerii ale vieții
Scamatorii care Te orbesc!
Iată! Iată! O tufă în flăcări! O roată de foc !
Un cerb! O stâncă ! Să o sfărâm? Uite am lovit-o!
Eu am făcut-o! Eu sunt stăpânul acestui vis!
Acum mă crezi?
Nu te vei putea ascunde.

Te-am prins Tată! În visul meu,
Și tu rămâi până la ultima lui scenă...
Promit: totul în tehni-color!
Garantat nu se decolorează.
Privește, Tată: Crede și crede!
Privește curcubeul meu și repetă după mine:
...Va crește, ... va fi sfințit
Numele Omului!
Culorile curcubeului orbesc Tată,
Și ele orbesc ochii Tăi, Doamne. O știu.
Dar nu-i închide acum.
Nu te întoarce înapoi
Privește. Îți dai seama cât de simplu
și de perfect este totul...
Doar să crezi?
Crede! Crede!

Kaddish 3

Corul Copiilor:

“Preamărit și sfințit fie numele
Său cel mare.

Amen

Naratorul:

Nu te trezi ! Deși durerea e mare
Te voi ajuta să o duci.
O Doamne, Crede în mine!

Și vei găsi pe Pământ, împărăția cerului așa cum ai gândit-o
Crede... Crede!
Razele de lumină dansând. Serafimii vor pluti.
Privește curcubeul meu luminând orice lăcaș.
Îngerii te cheamă de pretutindeni
Vocile copiilor tăi te cheamă
Din toate colțurile se aud chemări și rugăciuni pentru tine

Corul Copiilor:

În lumea pe care a creat-o
După voința lui:
Împărat în împărăția lui
În timpul vieții tale, al zilelor tale,

Și în timpul vieții triburilor lui Israel,
Acum și în viitor
Spuneți da, Amen.

Naratorul:

Lumina scade
Visul s-a sfârșit.
Trebuie să ne trezim.
Răsăritul te îngheață.

Final

Naratorul:

Răsăritul îngheață; dar răsăritul a venit
Tată, am câștigat încă o zi
Am visat Kaddishul nostru și ne-am trezit în viață.
Bună dimineța Tată.
Putem fi încă o zi nemuritori,
Tu și eu, legați de curcubeul nostru.
Nu-ți vei putea permite moartea mea,
Dacă voi muri, vei muri cu mine.
Cât timp voi cânta, voi trăi
Și cât timp voi fi, voi continua
Să te creez. Iar Tu pe mine.
Acesta e legământul nostru; îl onorăm prin onoarea noastră
E adevărat că nu e exact ce ne-am înțeles
Atunci, de mult
Pe vremea altui Curcubeu, cel dintâi
Dar pe atunci eram un simplu neputincios,
Brațele mele te îmbrățișau, fără atenția ta aș fi fost mort.
Am îmbătrânit amândoi.
Și tu și eu.
Nu-s trist; nu te întrista.
Șterge-ți cutele de pe față; privește iar cu iubire
La mine, la noi, la toți fii Domnului care cresc
În casa asta sfântă.
Și noi îți vom răspunde cu aceeași privire iubitoare.
O tată; Domn iubit, lumina mea, miezul existenței mele:
Majestate adorată: chipul tău; eu însumi!...
Una suntem amândoi, dar totodată separați: Tu și eu
Împreună suferim, împreună existăm,
Împreună ne vom recrea etern!

Solo soprană, tot corul:

“Preamărit să fie numele Său cel mare.
Totdeauna și pentru eternitate
Fie numele Său cel mare binecuvântat
în veci și în vecii vecilor.

Binecuvântat, slăvit, înălțat,
ridicat, mărit, glorificat,
lăudat fie numele celui Sfânt
binecuvântat să fie El,
care este mai presus de orice laudă,
cântare, slavă și mângâiere,
ce s-ar putea vesti în lume
și să ziceți Amen!

Reverse-se o pace desăvârșită
din cer, și viață asupra noastră
și asupra întregului Israel;
și să ziceți Amen.

El care face pace în înălțimi,
Să facă pace peste noi
Și peste tot Israelul
Și să ziceți Amen.

Traducere: ©Adrian Grauenfels 2018

Text: Leonard Bernstein

Simfonia a 3-a Kaddish

Versiune ebraică: Dori Parnas

SAGA Productions

Cu multumiri doamnelor

Dr. Sofia Gelman, Lydia Elron

Arhiva & Colectia ELRON

2018-2021

